

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Uygulama Esaslarının amacı, küçük ve orta ölçekli işletmelerin rekabet güçlerinin, kurumsallaşma-markalaşma düzeylerinin ve ekonomideki paylarının artırılması, kapasitelerinin geliştirilmesi ve öncelikli ihtiyaçlarının karşılanmasını temin etmek üzere, İşletme Geliştirme Destek Programının uygulanmasına ilişkin iş ve işlemlerin esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Uygulama Esasları, İşletme Geliştirme Destek Programı çerçevesinde işletmelere KOSGEB tarafından sağlanacak desteklerin uygulanmasına ilişkin alt düzenleyici işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Uygulama Esasları, İşletme Geliştirme Destek Programının 30 uncu maddesine istinaden hazırlanmıştır.^{1_2_3_4_5_6}

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Uygulama Esaslarında yer alan;

a) Bağımsız danışmanlık firması: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında başvuruda bulunan projeler için değerlendirme raporu hazırlanması amacıyla söz konusu Program amaçlarına uygun kriterlere göre Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş firmayı,

b) Bağımsız değerlendirme raporu: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında başvuruda bulunan projeler için Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş bağımsız danışmanlık firmalarından biri tarafından Bakanlık tarafından belirlenen formatta hazırlanacak değerlendirme raporunu,

c) Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,

ç) Başkanlık: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığını,

d) Çağrı planı: Bakanlık tarafından yapılan çağrı duyurusu kapsamında, ilgili çağrı duyurusuna ilişkin başvuru ve değerlendirme süreçlerine ilişkin takvimi, desteklenecek ürün listesini ve çağrının uygulaması sürecinde kullanılacak standart şablonlara ilişkin ek dosyaları içeren çağrı duyurusu paketini,

e) Destek programı: İşletme Geliştirme Destek Programını,

f) Dijital dönüşüm danışmanı: TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE) ile KOSGEB arasında Dijital Dönüşüm Rehber/Danışmanlık Hizmetleri Hakkında İşbirliği Protokolü kapsamında TÜBİTAK TÜSSİDE tarafından belgelendirilmiş dijital dönüşüm danışmanını,⁷

g) Engelli: Doğuştan veya sonradan; bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yetenekleri bakımından engel oranının %40 (kırk) veya üzerinde ve çalışabilir durumda olduğunu ilgili mevzuat hükümlerine göre alınacak sağlık kurulu raporu ile belgeleyenleri,

ğ) E-tebligat adresi: PTT tarafından, gerçek kişiler için kimlik bilgileri, tüzel kişiler için ise tabi oldukları sistem bilgileri esas alınmak suretiyle tek ve benzersiz şekilde oluşturulan ve Ulusal Elektronik Tebligat Sistemine kaydedilen tebligat adresini,⁸

h) Geri ödemeli destek: Destek programları kapsamında işletmelere geri tahsil edilmek üzere teminat karşılığı sağlanan desteği,⁹

ı) Geri ödemesiz destek: Destek programı kapsamında işletmelere geri tahsil edilmemek üzere sağlanan desteği,

i) Hizmet sağlayıcı: Desteğe konu mal/hizmetin satın alındığı kurum/kuruluş veya firmayı,

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

j) İlgili Başkanlık birimi: Destek programının tasarlanması ve ilgili süreçlerinin yürütülmesi için Başkan tarafından görevlendirilen merkez teşkilatı birimini,

k) İşletme: 18/11/2005 tarihli ve 25997 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında yer alan ve 18/9/2009 tarihli ve 27353 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2009/15431 numaralı Bakanlar Kurulu kararı ile tespit edilen sektörlerde faaliyet gösteren küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri (KOBİ),

l) KBS: www.kosgeb.gov.tr adresinden ve/veya e-devlet üzerinden erişim sağlanan; veri tabanına kayıt ve destek programları kapsamında başvuru, başvurulara ilişkin kontrol ve inceleme, değerlendirme, izleme, raporlama ve bildirimlerin yapıldığı KOBİ bilgi sistemini,

m) KGF: Kredi Garanti Fonu Anonim Şirketini,¹⁰

n) Komite: Bakanlık bünyesinde Bakan onayı ile oluşturulan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Değerlendirme Komitesini,

o) KOSGEB birimi: KOSGEB merkez ve taşra teşkilatında yer alan birimleri,

ö) Meslek kuruluşu: İşletmelere ve girişimcilere yönelik faaliyet gösteren, oda, borsa, birlik, konfederasyon, federasyon, vakıf, dernek ve kooperatifler ile küçük sanayi siteleri ve organize sanayi bölgeleri yönetimlerini,

p) Model fabrika: Sahip olduğu örnek üretim hattı üzerinden uygulamalı öğrenme tekniklerini kullanarak işletmelerin yalın üretim ve dijital dönüşüm kapasitelerini artırmak, dijital ve yalın dönüşümlerine rehberlik etmek ve eğitim vermek, yalın üretim tekniklerinin ölçeklendirilebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere kurulmuş olan ve Bakanlık tarafından bildirilen model fabrikayı, dijital dönüşüm merkezini veya yetkinlik merkezini,¹¹

r) Model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti: İşletmelerde verimlilik artırıcı teknikleri uygulayıp, yalın felsefeye dayalı verimlilik artışının sağlanması ve işletmelerin rekabet gücünün yükseltilmesi için model fabrikalar tarafından verilen eğitim-danışmanlık hizmetini,¹²

s) Model fabrika öğren-dönüş programı hizmeti: İşletmelerin yalın üretim kazanımlarının kalıcı ve sürdürülebilir olması için yalın dönüşümün sağlanmasına yönelik uygulanan ve model fabrikalar tarafından verilen eğitim ve danışmanlık/koçluk programı hizmetini,¹³

ş) Mesleki ve/veya teknik lise: 07.09.2013 tarih ve 28758 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde ifade edilen mesleki ve teknik anadolu lisesini,¹⁴

t) OSB: Organize sanayi bölgelerini,

u) Öncelikli teknoloji alanı: Kalkınma Planları ve Yıllık Programlarda belirlenen hedefler ile stratejik dokümanlardaki öncelikler doğrultusunda Başkanlıkça belirlenmiş teknoloji alanlarını,

ü) Öncelikli ürün listesi: Bakanlık tarafından dış ticaret verileri, talep gelişimi, rekabet yoğunluğu gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak belirlenecek; orta-yüksek ve yüksek teknoloji sektörlerdeki ürünlerin ve bu sektörlerin gelişimi için kritik ürünlerin yer aldığı ve Bakanlık tarafından tebliğ ile yayımlanacak listeyi,

v) Portal: Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programına ilişkin bilgilendirme, başvuru, izleme, değerlendirme ve raporlamaların tek pencere üzerinden yapılmasını sağlamak amacıyla Bakanlık tarafından bağlı/İlgili kuruluşlarla koordineli olarak geliştirilen web tabanlı uygulamayı,

y) Protokol: Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında yapılan enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolünü,

z) Sorumlu personel: Kurul kararı gerektirmeyen destek programlarının tüm süreçlerinde (başvurunun alınmasından ödemenin gerçekleşmesine kadar) birim amirinin uygun görmesi halinde KOBİ Uzmanı / KOBİ Uzman Yardımcısı / Memur / Muhasebeci / Teknisyen / Büro Personelini;

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

kurul kararı gerektiren destek programlarının tüm süreçlerinde ise KOBİ Uzmanı / KOBİ Uzman Yardımcısı unvanlı personeli,¹⁵

aa) SVGM: Protokolün yürütülmesinden sorumlu Bakanlık Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğünü,

bb) Taahhütname: Destek programı kapsamında elektronik ortamda onaylanan ve idari, mali ve hukuki taahhütleri içeren belgeyi,

cc) Teknik danışman: İşletmelere finansman, uluslararasılaşma, teknoloji/yenilik/dijitalleşme ve büyüme alanlarında danışmanlık hizmeti sunmak üzere KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik kapsamında yetkilendirilen kişileri,¹⁶

çç) Teminat: KOSGEB destek programları kapsamında işletmeden alınan borç taahhütnamesini, bankalar tarafından verilen teminat mektubunu veya KGF tarafından verilen kefalet mektubunu,¹⁷

dd) TEVMOT: Türkiye’de Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Enerji Verimli Motorların Teşvik Edilmesi,

ee) Uygulama birimi: Desteklerin uygulanmasından sorumlu KOSGEB müdürlüklerini,

ff) Yalın dönüşüm danışmanı: Yalın üretim konusunda işletmelerin mevcut durumlarını tespit ederek sorun ve ihtiyaçlarını belirlemek, yol haritalarını oluşturmak ve bu yol haritalarının uygulanması için eğitim ve danışmanlık hizmeti sunmak üzere Bakanlık tarafından bildirilen yalın dönüşüm danışmalarını,¹⁸

gg) Yeni mezun: Ödeme talebinde bulunulan işletmede, işe giriş tarihi itibari ile mesleki ve/veya teknik liseden veya yükseköğretim kurumundan son 2 yıl içinde mezun olmuş kişiyi,¹⁹

ğğ) Yalın olgunluk değerlendirme analizi (YODA) hizmeti: İşletmenin yalın üretim konusunda mevcut durumunu analiz ederek model fabrika veya yalın dönüşüm danışmanı tarafından yalın dönüşüm konusunda yol haritasının belirlendiği hizmeti,²⁰

hh) Yükseköğretim kurumu: 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda ifade edilen yükseköğretim kurumlarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Destek Programına İlişkin Hususlar

Desteğe ilişkin hususlar

MADDE 5 – (1) Bu destek programı kapsamında sağlanan desteklerin üst limit ve oranları ekte yer alan İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Üst Limitleri ve Oranları Tablosunda (Tablo 1) verilmiştir.

(2) Program kapsamında sağlanacak desteklerin oranı %60 (altmış) olarak uygulanır.

(3) Sanayide nitelikli eleman desteği kapsamında istihdam edilecek elemanın; yeni mezun, kadın, engelli, birinci derece şehit yakını veya gazi olması halinde destek oranına %20 (yirmi) ilave edilir.²¹

(4) Sınai mülkiyet hakları desteği kapsamında; Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)’ndan alınacak belgeler %80 (seksen) oranında desteklenir. Ancak, desteğe konu patent vekili ve marka vekili giderlerine destek oranı %60 (altmış) olarak uygulanır.²²

(5) Belgelendirme desteği kapsamında;²³

a) TSE’den alınacak belgeler %80 (seksen),

b) TÜRKA ve TÜRKA tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, HAK ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.’den, alınacak belgeler %70 (yetmiş),

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

c) Yurtdışından alınacak belgelerden, TSE tarafından verilenlerine destek sağlanmaz, TSE tarafından verilmeyen belgeler %60 (altmış) oranında desteklenir.

(6) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında her yıl belirlenen finalistler, KOSGEB tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programından bir defaya mahsus olmak üzere üst limitler dikkate alınmaksızın %100 (yüz) oranında desteklenir.

(7) Test ve analiz desteği kapsamında;²⁴

a) TSE'den alınacak hizmetler %80 (seksen),

b) Kamu kuruluşları ve üniversite laboratuvarları ile TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alınacak hizmetler %70 (yetmiş),

c) Yurtdışından alınacak hizmetlerden, TSE tarafından verilenlerine destek sağlanmaz, TSE tarafından verilmeyen hizmetler %60 (altmış)

oranında desteklenir.

(8) Enerji verimli elektrik motorları değişimi desteği kapsamında; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, belirlenen destek oranlarına %15 (onbeş) ilave edilir.

(9) Yurt dışı iş gezisi desteği kapsamında KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programlarında Bakan, Bakan Yardımcısı, KOSGEB Başkanı, KOSGEB Başkan Yardımcısı, TOBB Başkanı, TOBB Başkan Yardımcısı, TESK Genel Başkanı, TESK Genel Başkan Vekili, TİM Başkanı, TİM Başkan Vekili, DEİK Başkanı veya DEİK Başkan Yardımcısı düzeyinde en az bir katılımın olması durumunda işletmeler %80 (seksen) oranında desteklenir.²⁵⁻²⁶

(10) Dijital dönüşüm danışmanlığı desteği kapsamında alınacak hizmetler %100 (yüz) oranında desteklenir.²⁷

(11) Yalın dönüşüm desteği kapsamında alınacak Model Fabrika Öğren-Dönüş Programı Hizmeti ve Model Fabrika Eğitim-Danışmanlık Hizmeti %80 (seksen) oranında, Yalın Olgunluk Değerlendirme Analizi Hizmeti ise %100 (yüz) oranında desteklenir.²⁸

(12) Afet dönemi işletme desteği kapsamında alınacak bakım, tadilat, onarıma ilişkin hizmet alım giderleri, istihdam edilen personel giderleri ve işletmelerin faaliyet konuları ile ilgili alınacak hammadde, malzeme, teçhizat, donanım vb. giderleri %100 (yüz) oranında ve teminat karşılığı geri ödemeli olarak desteklenir.²⁹

(13) Afet dönemi proje ve yapım maliyeti desteği kapsamında yerinde inşa edilecek iş yerlerine ait proje ve yapım maliyetleri, inşaatı devam eden iş yerlerine ait yapım maliyeti giderleri %100 (yüz) oranında ve teminat karşılığı geri ödemeli olarak desteklenir.³⁰

Program kapsamındaki destekler

MADDE 6 – (1) Destek programı kapsamında sağlanacak geri ödemesiz destekler aşağıda belirtilmiştir.

a) Yurt içi fuar desteği

b) Yurt dışı iş gezisi desteği

c) Sanayide nitelikli eleman desteği³¹

ç) Tasarım desteği

d) Sınai mülkiyet hakları desteği

e) Belgelendirme desteği

f) Test ve analiz desteği

g) Enerji verimli elektrik motorları değişimi desteği

ğ) Bağımsız değerlendirme desteği

h) Model fabrika desteği³²

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

1) Teknik danışmanlık desteği³³

i) Dijital dönüşüm danışmanlığı desteği³⁴

j) Afet dönemi yaşam alanı desteği³⁵

k) Yalın dönüşüm desteği³⁶

(2) Destek programı kapsamında sağlanacak geri ödemeli destekler aşağıda belirtilmiştir.³⁷

a) Afet dönemi işletme desteği

b) Afet dönemi proje ve yapım maliyeti desteği³⁸

Yurt içi fuar desteği

MADDE 7 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin satışlarını artırmasını sağlamaktır.

(2) Bu destek, KOSGEB tarafından destek kapsamına alınan ve katılım sağlanacak fuarlarda, Fuar Organizatör Kuruluşundan temin edilen; boş alan (yer) kirası ile standart stant konstrüksiyonu ve dekorasyonu giderlerini kapsar.

(3) Destek üst limiti:

a) Yurt İçi Uluslararası İhtisas Fuarları, Yurt İçi İhtisas Fuarları ve İzmir Enternasyonal Fuarı'nda m² başına 600 (altı yüz) TL,³⁹

b) ...⁴⁰

c) ...⁴¹

ç) Konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlar için m² başına 1.200 (bin iki yüz) TL olarak uygulanır.^{42_43_44}

(4) Destekleme alanı her bir fuar katılımı için işletme başına azami 50 (elli) m²'dir.

(5) İşletme, Yurtiçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunun ilgili Başkanlık birimi tarafından onaylanmasına müteakip KBS üzerinden ödeme talebinde bulunur. İşletmenin destekten yararlanabileceği alan, ilgili fuar için KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanından düşülür. Ödeme talebinde hata veya eksik olması durumunda ödeme talebi Uygulama Birimi tarafından reddedilir. Ödeme talebi reddedilen işletmenin destekten yararlanabileceği alan KBS tarafından iptal edilerek, KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanına eklenir. Ödeme talebi reddedilen işletme, eksikliklerini gidermesi ve destek kapsamına alınan toplam fuar alanında yer olması durumunda tekrar ödeme talebinde bulunabilir. KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanının dolması durumunda ödeme talep edilemez. KOSGEB desteği kapsamına alınan fuarlar için kalan alan (m²) bilgisi www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır ve fuar alanında yer olması durumunda işletmeler ödeme talebinde bulunabilir.⁴⁵

(6) Fuar organizatör kuruluşu/meslek kuruluşu tarafından düzenlenen faturada, işletme tarafından katılım sağlanan fuar adı, kullanılan stant alanı (m²) ve varsa diğer bilgilerin (standart stant konstrüksiyonu ve dekorasyonu bilgileri, elektrik gideri vb.) yer alması gerekir.

(7) KOSGEB tarafından destek kapsamına alınan yurt içi fuarlarda; meslek kuruluşları tarafından üyelerini yararlandırmak amacıyla fuar organizatör kuruluşundan alan kiralananı durumunda da işletmeler bu destekten faydalanabilir.

(8) İşletmeye program süresince en fazla 4 (dört) fuar katılımı için destek ödemesi yapılır.

(9) Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.⁴⁶

(10) Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takvimi Tebliğinde yer alan fuarlardan yurt içi ihtisas ve yurt içi uluslararası ihtisas fuarları, İzmir Enternasyonal Fuarı destek kapsamına alınabilir. Ayrıca TOBB tarafından yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takviminde yıl içinde gerçekleşen ekleme ve değişiklikler de destek kapsamına dâhil edilebilir.⁴⁷

(11) Gerçekleştirilen fuarlara ilişkin; fuarın adı, tarihi, organizatör kuruluş adı, kullanılan toplam net stant alanı, fuarın kaçınıcı kez düzenlendiği gibi bilgilerin TOBB tarafından, ilgili Başkanlık birimine gönderilmesine müteakip ilgili Başkanlık birimi Yurt İçi Fuar Organizatör

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

Kuruluş Sonuç Raporunun girilebilmesi için KBS üzerinden fuara ilişkin bilgileri girerek fuar ekleme veya değişiklik işlemini gerçekleştirir. Fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu düzenlenir.⁴⁸⁻⁴⁹

(12) ...⁵⁰

(13) İlgili Başkanlık birimi, fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden gönderilen Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunu Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu ile değerlendirmeye alır. Değerlendirme sonucu uygun görülen fuarlar için KBS üzerinden onay verilir ve fuar bilgileri www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.⁵¹⁻⁵²

(14) Değerlendirme sonucu eksiği bulunan veya uygun bulunmayan fuar sonuç raporları fuar organizatör kuruluşlarına KBS üzerinden bildirilir.⁵³

(15) ...⁵⁴

(16) İlgili Başkanlık birimi destek kapsamına alınacak fuarların listesini belirlerken, fuar organizatör kuruluşu sonuç raporlarını aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirir:⁵⁵

a) Daha önce düzenlenmiş olan ancak adı veya organizatörü değişen fuarların desteklenip desteklenmeyeceğine dair gerekli inceleme yapılarak karar verilir.

b) Fuar organizatör kuruluşu tarafından verilen/ beyan edilen bilgi ve belgelerin gerçeğe aykırı olması halinde fuar organizatör kuruluşunun düzenleyeceği bir sonraki aynı fuar destek kapsamına alınmaz.⁵⁶

c) Destek kapsamına alınacak toplam net stant alanı, TOBB'dan alınacak bilgi ve fuar organizatör kuruluşu sonuç raporu dikkate alınarak düşük olan toplam net stant alanı üzerinden hesaplama yapılarak belirlenir.⁵⁷

(17) Bir fuarda organizatör tarafından fuarın gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli)'si destek kapsamına alınabilir. İlk defa düzenlenecek olan fuarlarda ise fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının 2.500 (iki bin beş yüz) m²'yi geçmeyecek şekilde azami %50 (elli)'si destek kapsamına alınabilir. TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB ve TİM tarafından ev sahipliği yapılan fuarlar ile konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlara münhasıran ilk defa düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli)'si destek kapsamına alınabilir.⁵⁸⁻⁵⁹

(18) ...⁶⁰

(19) ...⁶¹⁻⁶²

(20) Fuar organizatör kuruluşu tarafından, fuar süresince;⁶³

a) "**KOSGEB Logosu**" değiştirilmeden fuara ilişkin hazırlanacak olan yazılı ve görsel tüm materyallerde kullanılabilir.

b) KOSGEB logolu flamalar fuar alanının görünür yerlerine asılabilir.

c) KOSGEB tarafından talep edilmesi halinde fuar alanında bilabedel en az 24 (yirmi dört) m²'lik stant alanı tahsis edilir.

Yurt dışı iş gezisi desteği

MADDE 8 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin uluslararası işbirlikleri tesis etmelerini veya işbirliklerini artırmalarını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin, KOSGEB tarafından destek kapsamına alınan yurt dışı iş gezisi programlarına katılımlarına destek verilir.

(3) Bu destek, KOSGEB Birimleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) veya Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programlarında işletme temsilcilerinin;

İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI

- a) Konaklama giderlerini,
- b) Ulaşım giderlerini (bulunulan yerden yurt dışı iş gezisinin düzenlendiği ülkeye veya birden fazla ülkeye gidilecek ise ülkeden ülkeye yapılan havayolu/karayolu/demiryolu/ denizyolu ile gidiş-dönüş ulaşım bileti ücretleri),
- c) Yurt dışı iş gezisi programı ile ilgili tercüme, rehberlik giderleri, fuar giriş ücretleri ve toplantı-organizasyon giderlerini kapsar.

(4) Her bir yurt dışı iş gezisi için işletme başına sağlanacak destek üst limiti; 45.000 (kırk beş bin) TL'dir.⁶⁴⁻⁶⁵

(5) Yurt dışı iş gezisine katılacak işletme temsilcilerinin yurt dışı iş gezisi programının düzenlendiği tarihlerde; işletme sahibi, ortağı veya çalışanı olması gerekir.

(6) Destekten yararlanmak isteyen işletmenin faaliyet alanı ile yurt dışı iş gezisinin kapsadığı iş kollarının uyumlu olması zorunludur. Bu husus yurt dışı iş gezisi programına KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında organize edilmesi durumunda dikkate alınmaz.

(7) Destekten yararlanmak isteyen işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alan tüm aktivitelere katılması zorunludur. Bu husus yurt dışı iş gezisi programının KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında organize edilmesi durumunda dikkate alınmaz.

(8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 90.000 (doksan bin) TL'dir.⁶⁶⁻⁶⁷

(9) Destek kapsamına alınacak yurt dışı iş gezisi programlarının belirlenmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır⁶⁸:

a) Yurt dışı iş gezisinin destek kapsamına alınabilmesi için başvuru esnasında KBS'de kayıtlı ve programı onaylı en az 10 (on) işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alması gerekir. KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programlarında Bakan, Bakan Yardımcısı, KOSGEB Başkanı, KOSGEB Başkan Yardımcısı, TOBB Başkanı, TOBB Başkan Yardımcısı, TESK Genel Başkanı, TESK Genel Başkan Vekili, TİM Başkanı, TİM Başkan Vekili, DEİK Başkanı veya DEİK Başkan Yardımcısı düzeyinde en az bir katılımın olması durumunda 10 işletme şartı aranmaz.⁶⁹⁻⁷⁰

b) Yurt dışı iş gezisi programında, işletmelerle yapılacak ikili iş görüşmelerinin ve Ticaret Bakanlığı tarafından yıllık yayınlanan Milli Katılım Organizasyonu Düzenlenecek Fuarlar Listesinde veya Ticaret Bakanlığı tarafından yayınlanan Prestijli Fuarlar Listesinde yer alan bir fuara ziyaretin bulunması gerekir. Ancak, bu aktivitelere sadece birinin bulunması durumunda, yurt dışı iş gezisi programı aşağıda belirtilen aktivitelere en az birini de içermelidir:

1) Meslek kuruluşları ile toplantı,

2) Sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile görüşmeler.

c) Bir ilden aynı şehre, aynı fuar kapsamında birden fazla gezi talebi olması durumunda hangi yurt dışı iş gezisi programlarının destek kapsamına alınacağına ilgili Başkan Yardımcısı tarafından karar verilir. Başkan Yardımcısınınca uygun bulunanlar Başkanlık Makamı oluruna sunulur.⁷¹⁻⁷²⁻⁷³

(10) Yurt dışı iş gezisi programının TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Oda, Borsa veya birlikler düzenlemeyi planladıkları yurt dışı iş gezisi programları için başvurularını üst kuruluşları olan TOBB, TESK, TİM veya DEİK'e yapar.⁷⁴⁻⁷⁵

b) TOBB, TESK, TİM veya DEİK, yurt dışı iş gezisi programlarının destek kapsamına alınması için, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 15 (on beş) gün öncesine kadar Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ile KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine başvurur.⁷⁶⁻⁷⁷

İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI

c) Programda ikili iş görüşmesi aktivitesinin bulunması durumunda; iş gezisi programına katılacak tüm işletmeler için ortak bir platformda yerin ve zamanın belirlenmiş olması gerekir. Meslek kuruluşları ile toplantı, sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile yapılacak görüşmeler ve fuar bünyesinde gerçekleştirilecek ikili iş görüşmeleri bu kapsamda değerlendirilmez.

ç) Organizasyon kapsamında yer alan her bir aktivite 2 (iki) günden fazla olamaz.

d) İlgili Başkanlık birimi aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirme yapar:

1) Yurt dışı iş gezisi programının düzenlenme gerekçesi,

2) Yurt dışı iş gezisi programının detaylı planı,

3) Yurt dışı iş gezisine katılacak işletmelerin faaliyet alanları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,

4) Yurt dışı iş gezisi programının kapsadığı iş kolları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,

5) Yurt dışı iş gezisi programında organizatör kuruluştan hizmet alınması durumunda, organizatör kuruluşun A Sınıfı Seyahat Acentesi Belgesi sahibi olması.

e) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunda yurt dışı iş gezisi programı kabul edilebilir, reddedilebilir veya revizyon istenebilir. Son revizyonun, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 10 (on) gün öncesine kadar KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine gönderilmesi gerekir. İstenilen son revizyonun yapılmaması durumunda başvuru reddedilir. Değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde, ilgili Başkanlık birimi tarafından Başkanlık Makamı oluruna sunulur ve sonuç başvuru yapan TOBB/TESK/TİM/DEİK'e KBS üzerinden bildirilir.⁷⁸

f) Başvurulara ilişkin değerlendirme sürecinin ilgili Başkanlık birimi tarafından yurt dışı iş gezisi programının başlangıç tarihinden en geç 2 (iki) gün öncesine kadar tamamlanması gerekir.

g) Yurt dışı iş gezisine ilişkin destek ödemesinin yapılabilmesi için; katılımcı işletmelerin faaliyet alanı ile yurt dışı iş gezisinin kapsadığı iş kollarının uyumlu olması ve en az 10 (on) işletmenin ilgili iş gezisine katılması gerekir. Mazeretleri nedeniyle iş gezisine 10 (on) işletmeden az katılım olması durumunda katılımcı işletmelerin desteklenip desteklenmeyeceğine Başkanlık Makamınca karar verilir.

ğ) Yurt dışı iş gezisi programının işletmelerle yapılacak ikili iş görüşmesi aktivitesini içermesi halinde, yurt dışı iş gezisi sonuç raporunda TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından yapılan yurt dışı iş gezisi program başvurusunda yer almayan işletmeler katılımcı olarak değerlendirilmez.

h) ...⁷⁹

(11) Yurt dışı iş gezisi programının KOSGEB Birimleri tarafından organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır⁸⁰:

a) KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programı başvurusu KBS üzerinden Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu ile yapılır. İhtiyaç duyulması halinde aynı fuar için farklı illerdeki KOSGEB Müdürlükleri tarafından birden fazla yurtdışı iş gezisi düzenlenebilir.⁸¹⁻⁸²

b) Programda ikili iş görüşmesi aktivitesinin bulunması durumunda; iş gezisi programına katılacak tüm işletmeler için ortak bir platformda yerin ve zamanın belirlenmiş olması gerekir. Meslek kuruluşları ile toplantı, sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile yapılacak görüşmeler ve fuar bünyesinde gerçekleştirilecek ikili iş görüşmeleri bu kapsamda değerlendirilmez.

c) İlgili Başkanlık birimi aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirme yapar:

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

- 1) Yurt dışı iş gezisi programının düzenlenme gerekçesi,
- 2) Yurt dışı iş gezisi programının detaylı planı,
- 3) Yurt dışı iş gezisine katılacak işletmelerin faaliyet alanları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,
- 4) Yurt dışı iş gezisi programının kapsadığı iş kolları ile yurt dışı iş gezisi kapsamında gerçekleştirilecek aktivitelerin uyumlu olması,

5) Yurt dışı iş gezisi programında organizatör kuruluştan hizmet alınması durumunda, organizatör kuruluşun A Sınıfı Seyahat Acentesi Belgesi sahibi olması,

ç) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde, ilgili Başkanlık birimi tarafından Başkanlık Makamı oluruna sunulur ve sonuç başvuru yapan KOSGEB birime KBS üzerinden bildirilir.

d) Yurt dışı iş gezisine ilişkin destek ödemesinin yapılabilmesi için; katılımcı işletmelerin faaliyet alanı ile yurt dışı iş gezisinin kapsadığı iş kollarının uyumlu olması gerekir.

(12) Yurt dışı iş gezisi programının KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri Uygulama Esasları kapsamında belirlenen finalist işletmeler için KOSGEB tarafından yurt dışı iş gezisi programı düzenlenebilir.

b) KOSGEB KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri Uygulama Esasları kapsamında her yıl belirlenen finalistler, KOSGEB tarafından düzenlenen yurt dışı iş gezisi programından bir defaya mahsus olmak üzere üst limitler dikkate alınmaksızın %100 (yüz) oranında desteklenir.

c) Yurt dışı iş gezisi programına işletme sahibi, ortağı veya çalışanı olmak üzere 1 (bir) işletme temsilcisi katılabilir.

ç) Başkanlıkça yurt dışı iş gezisi programı düzenlemekle görevlendirilen KOSGEB Birimi tarafından yurt dışı iş gezisi programı başvurusu KBS üzerinden Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu ile yapılır.

d) İlgili Başkanlık birimi aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirme yapar:

- 1)Yurt dışı iş gezisi programının düzenlenme gerekçesi,
- 2)Yurt dışı iş gezisi programının detaylı planı,
- 3) Yurt dışı iş gezisi programında organizatör kuruluştan hizmet alınması durumunda, organizatör kuruluşun A Sınıfı Seyahat Acentesi Belgesi sahibi olması,

e) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunun olumlu olması halinde, KOBİ ve Girişimcilik Ödülleri kapsamında belirlenen finalistlere özel hazırlanan program, ilgili Başkanlık birimi tarafından Başkanlık Makam oluruna sunulur. Olurda yurt dışı iş gezisi programını düzenleyecek KOSGEB Birimi/Birimlerine de yer verilir. Onaylanan program ilgili KOSGEB Birimlerine KBS üzerinden bildirilir.

(13) İlgili Başkanlık birimi, destek kapsamına alınan yurt dışı iş gezisi programını www.kosgeb.gov.tr adresinde yayımlar.

(14) İlgili Başkanlık birimi, destek kapsamına alınan yurt dışı iş gezisi programlarında tarih değişikliği veya iptal taleplerinden uygun bulduklarını www.kosgeb.gov.tr adresinde yayımlar.

(15) Uygulama biriminden ve/veya Başkanlık biriminden en az KOBİ Uzman Yardımcısı düzeyinde personel yurt dışı iş gezisi programına katılabilir.

(16) Yurt dışı iş gezisi programının tamamlanmasını müteakip, yurt dışı iş gezisini düzenleyen KOSGEB Birimi, TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından KBS üzerinden yurt dışı iş gezisi sonuç raporu düzenlenir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(17) İlgili Başkanlık birimi, yurt dışı iş gezisi sonuç raporunu ve program aktivitelerinin onaylanan programa uygun olarak gerçekleştirildiğine ilişkin belgeleri değerlendirir. Yapılan değerlendirme sonucunda gerekli görülmesi halinde yurt dışı iş gezisi sonuç raporu için KBS üzerinden revizyon ve ek bilgi/belge istenebilir. Programda ya da program içeriğinde herhangi bir değişiklik olması durumunda; yurt dışı iş gezisi sonuç raporuna ilişkin ek bilgi/belge istenerek ayrıca değerlendirilir.

(18) İlgili Başkanlık birimi tarafından uygun bulunan yurt dışı iş gezisi sonuç raporları KBS üzerinden onaylanır.⁸³

(19) İlgili Başkanlık birimi tarafından yurt dışı iş gezisi sonuç raporunun uygun bulunmaması durumunda, yurt dışı iş gezisi destek kapsamından çıkarılır ve KBS üzerinden reddedildi durumuna getirilir.⁸⁴

Sanayide nitelikli eleman desteği⁸⁵

MADDE 9 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerde nitelikli işgücü istihdamının artırılmasını sağlamaktır.

(2) Destek programı süresi içerisinde yeni istihdam edilen nitelikli eleman için destek verilir.

(3) Bu destek ödeme talebinde bulunan işletmede işe giriş tarihi itibarıyla son 12 ay içinde istihdam edilmemiş mesleki ve/veya teknik lise mezunları, yükseköğretim kurumu mezunları ile mesleki ve/veya teknik lise öğrencileri, ön lisans/lisans öğrencilerinden işletmede tam zamanlı olarak çalışan eleman için verilir.⁸⁶

(4) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için,⁸⁷⁻⁸⁸

a) İşletmenin İşletme Geliştirme Destek Programı Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosu (Tablo 3)'de Orta Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında NACE Rev 2 koduna göre C-İmalat Sektöründe, Bölüm 62-Bilgisayar Programlama, Danışmanlık ve İlgili Faaliyetler Sektöründe (62.02 Bilgisayar Danışmanlık Faaliyetleri Hariç) veya Bölüm 72-Bilimsel Araştırma ve Geliştirme Faaliyetleri sektöründe yer alması gerekir.

b) Nitelikli elemanın 5510 sayılı Kanun kapsamında işe giriş tarihinden önceki son 3 yıl içerisinde SGK prim kaydının olmaması veya staj gibi zorunlu sigortalılık durumları hariç en fazla 180 gün prim kaydının olması gerekir.⁸⁹

(5) İşletmeye program süresince destek üst limiti dâhilinde en fazla 4 (dört) farklı nitelikli eleman için destek ödemesi yapılır.⁹⁰

(6) Nitelikli eleman giderine ilişkin destek tutarının hesaplanmasında aşağıdaki yöntem dikkate alınır.

a) Her yıla ait Asgari Ücret Tespit Komisyonunca belirlenen işçinin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücreti üzerinden hesaplanan Asgari Geçim İndirimi (bekâr ve çocuksuz) dahil aylık net asgari ücret tutarının 30'a bölünmesi ile elde edilen tutarın öğrenim durumu katsayısı ile çarpımı sonucunda günlük destek üst limiti belirlenir. Destek üst limitinin belirlenmesinde öğrenim durumu katsayısı; mesleki ve/veya teknik lise öğrencileri için 1,25, ön lisans/lisans öğrencileri ve mesleki ve/veya teknik lise mezunları için 1,5, iki yıllık meslek yüksekokulu ve ön lisans mezunları için 1,75, lisans mezunları için 2, yüksek lisans mezunları için 2,25, doktora mezunları için 2,5 olarak uygulanır.⁹¹

b) Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) idari kayıtlarındaki sigorta primine esas kazancın çalışma gün sayısına bölünmesi ile elde edilen günlük tutar belirlenir.

c) (a) ve (b) bentlerinde belirlenen günlük tutarlardan düşük olanının, çalışma gün sayısı ile çarpımı sonucunda çıkan tutarın destek oranıyla çarpılmasıyla aylık destek tutarı belirlenir.

(7) İlk ödeme talebinde nitelikli elemanın işletmede işe giriş tarihindeki öğrenim durumu esas alınır. Destek sürecinde nitelikli elemanın öğrencilik ve mezuniyet durumunda değişiklik olması halinde yeni öğrenim durumu katsayısı uygulanır.⁹²

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(8) İşletme ve nitelikli elemana ilişkin SGK ve/veya Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurumu sorgulamaları, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır. Uygun durumlarda bazı sorgulamalar KBS üzerinden otomatik olarak yapılabilir.⁹³

(9) Başka kurum kuruluşlardan vergi, sosyal güvenlik primi vb. yasal yükümlülükler hariç olmak üzere herhangi bir isim altında destek alınan elemanlar ile işletme sahibi veya ortakları ile bunların ana, baba, kardeş, eş ve çocukları, emekliler, yurt dışında öğrenim gören öğrenciler ve yabancı uyruklular bu destek kapsamında istihdam edilemez.⁹⁴

(10) Destek süresince, istihdam edilen elemanın sadece destek verilen işletmede sigorta kaydının olması gereklidir. Aksi durumda ilgili aylar için destek ödemesi yapılmaz.

(11) Nitelikli elemanın işten çıkarılması veya kendi isteği ile işten ayrılması durumunda elemana ilişkin destek süreci sona erer. Ancak askerlik, doğum gibi sebeplerle işten ayrılan ve daha önce bu destek kapsamında istihdam edilmiş olan elemanın yeniden aynı işletmede işe başlaması halinde programın geçerlilik süresi içerisinde olması şartı ile destek verilebilir.

(12) ...⁹⁵

(13) Nitelikli elemanın işletmenin farklı illerdeki şubelerinde istihdam edilmesi durumunda destekten faydalanılabilir. Bu durumda, destek ödeme talebi işletmenin KBS’de kayıtlı olduğu Uygulama Birimine yapılır.

(14) İşletmenin asıl işveren SGK sicil numarasına bağlı bir veya birden fazla alt işveren numarası olması durumunda; nitelikli elemanın SGK giriş-çıkışlarının ilgili ay içerisinde gün kaybı olmadan gerçekleştirilmesi gerekir. Aksi durumda ilgili nitelikli elemana ilişkin destek süreci sona erer ve bu nitelikli eleman için gün kaybı olan aylara ilişkin destek ödemesi yapılmaz.

(15) İş kazası, doğum, hastalık durumlarında geçici süre ile rapor alınarak işe ara verilmesi halinde, rapor süresi bitiminde nitelikli eleman işe devam ettiği takdirde destek süreci devam eder. Rapor süresince Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenen Geçici İş Göremezlik Ödemesine destek sağlanmaz.

(16) Nitelikli eleman için sağlanan destek, destek programı bitiş tarihi itibarıyla sona erer.

(17) Teknoparklarda faaliyet gösteren işletmeler ile Ar-Ge merkezleri ve tasarım merkezleri için desteğin üst limiti 150.000 (yüz elli bin) TL olup, diğer işletmeler için destek üst limiti 100.000 (yüz bin) TL’dir.⁹⁶⁻⁹⁷

Tasarım desteği

MADDE 10 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin ürün çeşitliliğini artırmalarını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin; Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu Derneği, Grafikerler Meslek Kuruluşu Derneği, Moda Tasarımcıları Derneği ve İç Mimarlar Odası üyeleri ile üyelerinin; sahibi, ortağı veya çalışanı olduğu firmalardan, üniversitelerden, Gaziantep Bölgesel Endüstriyel Tasarım ve Hibrit Modelleme Merkezi (GETHAM)’nden ve 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki tasarım merkezlerinden ürün tasarımına yönelik hizmet alımlarına destek verilir.

(3) Tasarıma ilişkin belgede; tasarımcı bilgileri, tasarıma konu ürün adı, tasarım tarihi ve tasarıma ilişkin çizimin yer alması gerekir.

(4) İşletmeye program süresince en fazla 5 (beş) tasarım için destek ödemesi yapılır. Ürün tasarımının; Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde bu fıkra hükmü uygulanmaz.⁹⁸

(5) Her bir ürün tasarımı için destek üst limiti 3.000 (üç bin) TL’dir. Ancak ürün tasarımının Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde destek üst limiti 15.000 (on beş bin) TL’dir.⁹⁹

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(6) Destek programı süresince desteğin üst limiti 75.000 (yetmiş beş bin) TL'dir.¹⁰⁰

Sınai mülkiyet hakları desteği

MADDE 11 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin sınai mülkiyet haklarının korunmasını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin;

a) Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescili Belgesi ve Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi almak için Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)'na yaptığı ödemeler ile patent ve marka vekili giderlerine,

b) Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescili Belgesi, Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi ve Yurt Dışı Marka Tescil Belgesi almak için TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlara yaptığı ödemeler ile patent ve marka vekili giderlerine¹⁰¹ destek verilir.

(3) TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL olup, patent ve marka vekili giderleri de bu destek üst limitleri dâhilindedir.¹⁰²⁻¹⁰³

(4) TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL olup, patent ve marka vekili giderleri de bu destek üst limitleri dâhilindedir.^{104-105_106}

(5) Destekten yararlanmak isteyen işletmenin, TÜRKPATENT ve/veya muadili yurt dışı kurum/kuruluşlara destek programı süresi içerisinde başvuru yapmış olması gerekir. Bu başvurudan doğabilecek Rüçhan Hakkı nedeni ile elde ettiği kazanımlar desteğin verilmesine engel teşkil etmez.

(6) İşletme, destek kapsamında yer alan giderler için; ilgili kuruluş tarafından başvurunun yayınının ilanından sonra ve/veya tescil aşamasında KBS üzerinden ödeme talebinde bulunabilir.

(7) Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.¹⁰⁷⁻¹⁰⁸

Belgelendirme desteği

MADDE 12 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin ürün, hizmet ve süreçlerini standardize etmelerini sağlamaktır.

(2) İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKA) ve TÜRKA tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri, Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan, TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alınacak belgelere ve TÜRKA tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği konusundaki belgelere (İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS, TS ISO 18001, TS ISO 45001:2018 vb.) ilişkin giderlerine destek verilir. Bu destek, belge için ödenen ücreti (müracaat ve dosya inceleme, tetkik, denetim, test ve belge ücreti) kapsar.¹⁰⁹⁻¹¹⁰

(3) İşletmelerin yurtdışından alacakları belgelerden sadece CE Uygunluk İşareti Belgesi için destek verilir. Yurtdışından alınacak CE Uygunluk İşareti Belgesi için TSE tarafından verilenlere destek sağlanmaz, sadece TSE tarafından verilmeyen belgelere destek verilir. CE Uygunluk İşareti Belgesi için modül ayırımı gözetmeksizin New Approach Notified and Designated Organisations (NANDO) web sayfasında yayımlanan onaylanmış/akredite kurum/kuruluşlardan işletmelerin yurtdışından alacakları belgeler için destek verilir.¹¹¹

(4) Uygulama Birimi tarafından hizmet sağlayıcı için gerekli sorgulamalar TÜRKA'nın ve HAK'ın web sayfasından yapılır.¹¹²

(5) Belge ve fatura tarihlerinin program süresi içerisinde olması kaydıyla; ilgili kurum/kuruluşa yapılan belge başvurusunun tarihine bakılmaz.¹¹³

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(6) ISO/IEC 15408, ISO/IEC 19790, ISO/IEC 24759, ISO/IEC 15504, TS 13298, ISO 9241151, ISO/IEC 25051, ISO/IEC 40500:2012, ISO/IEC 12207, ISO/IEC 15288 ve ISO/IEC 17025 kapsamındaki belgeler ile OIC/SMIIC Helal Standartları kapsamında Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alınacak her bir belge için destek üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL, bunların dışında kalan her bir belge için ise destek üst limiti 5.000 (beş bin) TL'dir.^{114_115}

(7) CE Uygunluk İşareti Belgesi için modül ayırımı gözetmeden Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen, teknoloji düzeyi orta-yüksek teknoloji olan işletmelerin alacakları belgeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL, teknoloji düzeyi yüksek teknoloji olan işletmelerin alacakları belgeler için destek üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.^{116_117_118}

(8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL, yurtdışından alınacak CE Uygunluk İşareti Belgesi için destek üst limiti 150.000 (yüz elli bin) TL'dir. Ancak işletmenin fatura tarihindeki onaylı bilançosunda yer alan Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabında bir önceki yıla göre artış yaşanması durumunda desteğin üst limiti 300.000 (üç yüz bin) TL'dir.^{119_120_121}

Test ve analiz desteği

MADDE 13 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin ürün kalitesini artırmasını sağlamaktır.

(2) İşletmelerin, kamu kuruluşlarından, üniversite laboratuvarlarından veya TRTEST Test ve Değerlendirme A.Ş.'den alacakları ürün, malzeme, parça, numunelere ilişkin test, analiz, kontrol-muayene ile yurt içi ve yurt dışı laboratuvarlarda akredite olunan test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmet giderlerine destek verilir.¹²²

(3) Test, analiz ve kontrol-muayene hizmetine tabi tutulacak ürün, malzeme, parça ve numunelerin; sevk, sigorta ve benzeri giderleri ve bu hizmetlerin işletme tesislerinde yapılması halinde hizmeti veren personelin; konaklama, ulaşım ve iaae giderleri destek kapsamı dışındadır.

(4) İşletmelerin test, analiz, kontrol-muayene konularında; yurtdışından alacakları hizmetlerden, TSE tarafından verilenlerine destek sağlanmaz, sadece TSE tarafından verilmeyen test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmetlere destek verilir.¹²³

(5) Destek kapsamında yer alan giderler için Katma Değer Vergisi (KDV) hariç toplam fatura bedelinin 500 (beş yüz) TL'nin altında olduğu test, analiz ve kontrol-muayene hizmetleri ile atık su analizi, baca gazı ölçümü, ortam gürültü ölçümü, toz seviyesi ölçümü, iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yapılan test, analiz ve kontrol-muayene hizmetleri destek kapsamı dışındadır.

(6) Destek programı süresince desteğin üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL'dir. Ancak İşletmenin fatura tarihindeki onaylı bilançosunda yer alan Araştırma ve Geliştirme Giderleri hesabında bir önceki yıla göre artış yaşanması durumunda desteğin üst limiti 300.000 (üç yüz bin) TL'dir.^{124_125_126}

Enerji verimli elektrik motorları değişimi desteği

MADDE 14 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin enerji verimli elektrik motorları kullanımını sağlamaktır.

(2) TEVMOT projesi kapsamında pilot olarak seçilen Kocaeli Gebze OSB, Antalya OSB, Uşak OSB, Bursa OSB, İzmir Kemalpaşa OSB, Ankara Sanayi Odası 1. OSB ve Adana Hacı Sabancı OSB'de faaliyet gösteren işletmelerin enerji verimli motor değişimlerine imzalanan protokol çerçevesinde destek verilir.

(3) SVG; enerji etütleri, kapasite artırma ve eğitim çalışmaları hizmetlerinin ve motor değişimlerinin tamamlandığı gösteren TEVMOT Aylık Faaliyet Raporunu KOSGEB'e aylık olarak iletir.¹²⁷

(4) İlgili Başkanlık birimi TEVMOT Aylık Faaliyet Raporunu inceleyerek kabul edebilir veya TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu için revizyon isteyebilir.¹²⁸

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(5) TEVMOT Aylık Faaliyet Raporunun kabul edilmesi durumunda ilgili Başkanlık birimi tarafından TEVMOT Aylık Faaliyet Raporundaki bilgilerin KBS'ye girişi yapılır.¹²⁹

(6) İşletmelerin bu destekten yararlanabilmesi için TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nda yer alması gerekir.

(7) Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı ve ilgili Başkanlık birimi protokole ilişkin iş ve işlemleri koordinasyon içerisinde gerçekleştirir.

(8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 80.000 (seksen bin) TL'dir.

Bağımsız değerlendirme desteği

MADDE 15 – (1) Bu desteğin amacı işletmelerin, öncelikli ürün listesinde yer alan ürünleri üretmelerine katkı sağlamaktır.

(2) İşletmelerin 18/09/2019 tarihli 30892 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve 05/12/2019 tarihli 30969 sayılı Resmi Gazete ile değişiklik yapılan Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı Uygulama Esasları Tebliği'nin çağrı planlarında belirtilen öncelikli ürün listesinde yer alan ürünleri üretmesine yönelik Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yaptıkları proje başvurularına ilişkin bağımsız değerlendirme raporu giderlerine destek verilir. İşletmelerin komite tarafından destek kapsamına alınıp alınmamasına bakılmaz.

(3) Yetkilendirilen bağımsız danışmanlık firmalarından alınan bağımsız değerlendirme raporu hizmetine ilişkin ödeme yapan işletmelerin bilgileri Bakanlık tarafından ilgili Başkanlık birimine iletilir. Söz konusu bilgiler ilgili Başkanlık birimi tarafından KBS'ye yüklenir.¹³⁰

(4) Destek programı süresince desteğin üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL'dir.

Model fabrika desteği¹³¹

MADDE 16 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin hızla gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu imkânlar ve değişen toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda insan, iş süreçleri ve teknoloji unsurlarının dijitalleşmesine ve rekabet güçlerine katkı sağlamaktır.¹³²

(2) İşletmelerin model fabrikalardan ve/veya MESS Teknoloji Merkezi-MEXT'den alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin sadece dijitalleşme kapsamında alacakları eğitim hizmetlerini içermektedir.^{133_134_135}

(3) Hizmet sağlayıcı tarafından düzenlenen faturada, işletme tarafından katılım sağlanan eğitim modüllerinin isimleri ve kapsamının dijitalleşme olduğuna dair bilgilerin yer alması gerekir.¹³⁶

(4) Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir.¹³⁷

Teknik danışmanlık desteği¹³⁸

MADDE 17 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin finansman, uluslararasılaşma, teknoloji/yenilik/dijitalleşme ve büyüme alanlarındaki beceri ve kabiliyetlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktır.

(2) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, danışmanlık hizmeti başlangıç tarihinden önceki son aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 300 (üç yüz) gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.

(3) İşletmelerin, "Teknik Danışmanların Yetkilendirilmesi ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Usul ve Esaslar"da belirlenen alt alanlarda Teknik Danışmanlardan alacakları danışmanlık hizmetine destek verilir.

(4) Destek kapsamında sadece danışmanlık hizmet giderine destek verilir. İaşe, ulaşım, konaklama vb. giderler desteklenmez.

(5) Bu destek kapsamında alınacak hizmetin süresi her bir alt alan için Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosunda (Tablo 5) belirtilen sürelerden kısa olamaz ve işletmeye sadece bu tabloda belirtilen asgari süreler için destek verilir. Tablo 5'te belirlenen asgari hizmet süreleri günlük

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

8 (sekiz) saat üzerinden hesaplanmış olup aynı gün içinde alınabilecek hizmet süresi 8 (sekiz) saati geçemez.

(6) İşletme, aynı gün içerisinde her bir alt alan için 4 (dört) veya 8 (sekiz) saat hizmet alabilir.

(7) İşletme, program süresince Tablo 5'te belirtilen her bir alt alan kapsamında her bir danışmanlık paketi için 1 (bir) kez desteklenir.

(8) Düzenlenen faturada, işletme tarafından hizmet alınan alt alan, alt alana ilişkin danışmanlık paketi, danışmanlık hizmet süresi ve hizmet alınan Teknik Danışman vb. bilgilerin yer alması gerekir.

(9) İşletme hizmet almak istediği alt alana ilişkin Teknik Danışmanı belirleyerek Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosunda (Tablo 5) belirtilen süreler kapsamında Teknik Danışman ile mutabık kaldıkları tarihlerde hizmet alımını gerçekleştirir.

(10) Teknik danışman hizmet bitiminde sunduğu hizmete ilişkin bilgileri çalışma takvimine girerek işletmeye sunduğu Teknik Danışmanlık Hizmeti Sonuç Raporunu yükler ve onaylar.

(11) İşletmenin bu destek kapsamında ödeme talebinde bulunabilmesi için Teknik Danışman/Teknik Danışmanlık Hizmeti Değerlendirme Formunu doldurması ve Teknik Danışmanlık Desteği Hizmet Sonuç Raporunu teslim aldığı KBS üzerinden onaylaması gerekir.

(12) Danışmanlık hizmetleri kapsamında destek verilen hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler; hizmeti veren Teknik danışmanın sahibi/ortağı/çalışanı olduğu danışmanlık sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, üniversiteler veya üniversitelerin işletmelere yönelik danışmanlık hizmeti vermek için kurulmuş birimleri tarafından düzenlenmelidir. Ayrıca, hizmeti veren Teknik danışmanın Teknoparklarda veya Teknoloji Transfer Ofislerinde görevlendirilmesi durumunda sunulan hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler bu kurum/kuruluşlar tarafından da düzenlenebilir. Faturanın kesildiği işletme ve teknik danışmana ilişkin SGK ve/veya Yükseköğretim Kurumu sorgulamaları, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır. Uygun durumlarda bazı sorgulamalar KBS üzerinden otomatik olarak yapılabilir.

(13) Her bir danışmanlık paketi kapsamında alınacak danışmanlık hizmeti için desteğin günlük üst limiti 900 (dokuz yüz) TL'dir.

(14) Destek programı süresince desteğin üst limiti Teknoparkta yer alan işletmeler için 50.000 (elli bin) TL, Teknopark dışında yer alan işletmeler için 40.000 (kırk bin) TL'dir.

Dijital dönüşüm danışmanlığı desteği¹³⁹

MADDE 18 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin dijitalleşme konusunda mevcut durumlarını tespit ederek sorun ve ihtiyaçlarını belirlemelerine ve bu konuda gerekli stratejileri geliştirmelerine katkı sağlamaktır.

(2) İşletmelerin dijital dönüşümlerine yönelik TÜBİTAK TÜSSİDE tarafından belgelendirilen dijital dönüşüm danışmanlarından alacakları danışmanlık hizmetine destek verilir.

(3) Destek kapsamında sadece danışmanlık hizmet giderine destek verilir. İaşe, ulaşım, konaklama vb. giderler desteklenmez.

(4) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, imalat sektöründe faaliyet göstermesi ve küçük veya orta ölçekli olması gerekir. Mikro ölçekli işletmeler bu destekten yararlanamaz.

(5) Dijital dönüşüm danışmanlığı hizmetine ilişkin bilgiler ve Dijital Dönüşüm Değerlendirme Analizi ve Yol Haritası Raporu, dijital dönüşüm danışmanı tarafından TÜBİTAK TÜSSİDE portalı üzerinden oluşturulur. Dijital dönüşüm danışmanına ve dijital dönüşüm danışmanlığı hizmetine ilişkin sorgulamalar, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır.

(6) İşletmenin bu destek kapsamında ödeme talebinde bulunabilmesi için Dijital Dönüşüm Değerlendirme Analizi ve Yol Haritası Raporunu teslim aldığı KBS üzerinden onaylaması gerekir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(7) Düzenlenen faturada, işletme tarafından hizmet alınan dijital dönüşüm danışmanının adının yer alması gerekir.

(8) Dijital dönüşüm danışmanlığı hizmetine ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler; hizmeti veren Dijital Dönüşüm Danışmanının sahibi/ortağı/çalışanı olduğu işletmeler, üniversiteler veya üniversitelerin işletmelere yönelik danışmanlık hizmeti vermek için kurulmuş birimleri tarafından düzenlenmelidir. Ayrıca, hizmeti veren Dijital Dönüşüm Danışmanının Teknoparklarda veya Teknoloji Transfer Ofislerinde görevlendirilmesi durumunda sunulan hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler bu kurum/kuruluşlar tarafından da düzenlenebilir.

(9) İşletmenin Ödeme Talep Formunda yer alan talebi doğrultusunda hizmet sağlayıcıya ödeme yapılabilir.

(10) İşletme bu destekten en fazla 2 (iki) defa yararlanabilir. İşletmenin bu destekten tekrar yararlanabilmesi için hizmet başlangıç tarihinin, destek almış olduğu bir önceki danışmanlık hizmetinin bitişi tarihinden en az 1 yıl sonra olması gerekir.

(11) Her bir dijital dönüşüm danışmanlığı hizmeti için destek üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.

(12) Destek programı süresince desteğin üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL'dir.

Afet dönemi yaşam alanı desteği¹⁴⁰

MADDE 19 – (1) Bu desteğin amacı, 06.02.2023 tarihli depremler nedeniyle ilan edilen OHAL ve sonrasında kapsama alınan iller ve ilçelerde geçerli olmak üzere, KOBİ'lerin faaliyetlerinin aksamaması ve devamlılıklarını sağlayabilmeleri için çalışanlarının barınma ihtiyaçlarına katkı sağlamaktır.

(2) Organize Sanayi Bölgesi (OSB) ve Küçük Sanayi Sitesi (KSS) yönetiminden gerekli izinlerin alınması şartıyla bu bölgelerde faaliyet gösteren işletmelere destek verilir.

(3) Asgari özellikleri 3x7m ebatlarında çelik iskelet üzerine kurulu boş konteyner için destek verilir.

(4) OHAL döneminde alınmış olmak şartıyla en fazla 10 (on) konteyner için destek ödemesi yapılır. İkinci el konteyner için destek ödemesi yapılmaz.

(5) Destek kapsamında alınan konteyner 1 (bir) yıl süresince satılamaz/devredilemez, OSB/KSS yönetiminin uygun görmesi halinde yer değiştirebilir.

(6) Her bir konteyner için desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.

(7) Destek programı süresince desteğin üst limiti 300.000 (üç yüz bin) TL'dir.

Yalın dönüşüm desteği¹⁴¹

MADDE 20 – (1) Bu desteğin amacı, işletmelerin yalın uygulamalar konusunda mevcut durumlarının tespit edilerek sorun ve ihtiyaçlarının belirlenmesine, bu konuda yol haritalarının oluşturulmasına, bu yol haritaları doğrultusunda beceri ve kabiliyetlerinin artırılmasına katkı sağlamaktır.

(2) İşletmelerin Yalın Dönüşüm Danışmanlarından veya model fabrikalardan alacakları eğitim ve danışmanlık hizmetlerine destek verilir.

(3) Destek kapsamında sadece danışmanlık ve eğitim hizmeti giderlerine destek verilir. İlaş, ulaşım, konaklama vb. giderler desteklenmez.

(4) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, NACE Rev. 2'ye göre Kısım C – İmalat sektöründe faaliyet göstermesi gerekir.

(5) Yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti, model fabrika veya yalın dönüşüm danışmanı tarafından, model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti ve model fabrika öğren-dönüş programı hizmeti ise model fabrika tarafından verilir.

(6) Yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmetine ilişkin Yalın Olgunluk Değerlendirme Analizi Raporu, hizmet sağlayıcı tarafından KBS üzerinden oluşturulur.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(7) Her bir yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti için destek üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.

(8) İşletme, yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmetinden en fazla 2 (iki) defa yararlanabilir. İşletmenin yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti kapsamında bu destekten ikinci kez yararlanabilmesi için model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti kapsamında destek almış olması gerekir.

(9) İşletme, model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti kapsamında destek aldıktan sonra, tekrar yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmetinden yararlanarak ve yalın olgunluk puanının 50 (elli) puan ve üzerinde olması halinde model fabrika öğren-dönüş programı hizmeti için bu destekten yararlanabilir.

(10) Yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti sonucunda işletmenin yalın olgunluk puanının 50 (elli) puanın altında olması halinde işletme, Yalın Olgunluk Değerlendirme Analizi Raporunda hizmet sağlayıcı tarafından önerilen eğitim-danışmanlık konu başlıkları için model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti kapsamında bu destekten yararlanabilir. Eğitim-danışmanlık konu başlıkları kapsamında her bir konu için hizmetin süresi 1 (bir) gün olup günlük destek üst limiti 5.000 TL'dir.

(11) "Yalın Üretim Araçları ve İsraf Türleri", "İşlerin Standartlaştırılması (Süreç, Standardizasyon)", "Sürekli İyileştirme (KAİZEN)", "Ürün Proses Segmentasyonu ve Takt Analizi", "İş Ölçümü (Zaman Etüdü Aktivite Örnekleme İş Talimatı)", "Değer Akış Haritalama (Mevcut Durum)", "Performans Yönetimi, Performans Matrisi ve Anahtar Performans Göstergelerinin (KPI) Oluşturulması", "5S (Ayıklama, düzen, temizlik, standartlaştırma ve disiplin)", "Gemba Problem Çözme", "Toplam Ekipman Verimliliği (OEE)", "Tekli Dakikalarda Kalıp Değişimi (SMED)", "Hata Engelleme (POKA YOKE)", "Bakım Stratejisi & Toplam Verimli Bakım (TPM)", "Hat Dengeleme (Yamazumi)" olmak üzere 14 konu başlığında model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti alınabilir.

(12) İşletmenin model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti kapsamında destekten yararlanabilmesi için yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti kapsamında destek almış olması gerekir. Model fabrika eğitim-danışmanlık hizmetinin başlangıç tarihi, yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmetinin tamamlandığı tarihten sonra olmalıdır.

(13) Model fabrika eğitim-danışmanlık hizmetine ilişkin Model Fabrika Yalın Dönüşüm Programı Hizmet Sonuç Raporu hizmet sağlayıcı tarafından KBS üzerinden oluşturulur.

(14) Model fabrika eğitim-danışmanlık hizmeti için destek programı süresince desteğin üst limiti 70.000 TL'dir. İşletme bu destekten 1 (bir) defa yararlanabilir.

(15) Yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti sonucunda işletmenin yalın olgunluk puanının 50 (elli) puan ve üzerinde olması halinde işletme, model fabrika öğren-dönüş programı hizmeti kapsamında bu destekten yararlanabilir.

(16) İşletmenin model fabrika öğren-dönüş hizmeti kapsamında destekten yararlanabilmesi için yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmeti kapsamında destek almış olması gerekir. Model fabrika öğren-dönüş hizmetinin başlangıç tarihi, yalın olgunluk değerlendirme analizi hizmetinin tamamlandığı tarihten sonra olmalıdır.

(17) Model fabrika öğren-dönüş programı hizmetine ilişkin Model Fabrika Yalın Dönüşüm Programı Hizmet Sonuç Raporu hizmet sağlayıcı tarafından KBS üzerinden oluşturulur.

(18) Model fabrika öğren-dönüş programı hizmeti için destek üst limiti 150.000 TL'dir. İşletme bu destekten 1 (bir) defa yararlanabilir.

(19) Model fabrika, yalın dönüşüm danışmanı ve yalın dönüşüm desteğine konu hizmetlere ilişkin sorgulamalar, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(20) İşletmenin bu destek kapsamında ödeme talebinde bulunabilmesi için Yalın Olgunluk Değerlendirme Analizi Raporu veya Model Fabrika Yalın Dönüşüm Programı Hizmet Sonuç Raporunu teslim aldığı KBS üzerinden onaylaması gerekir.

(21) Yalın dönüşüm desteğine konu hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler; hizmeti veren Yalın Dönüşüm Danışmanının sahibi/ortağı/çalışanı olduğu işletmeler, görev yaptığı üniversiteler veya üniversitelerin işletmelere yönelik danışmanlık hizmeti vermek için kurulmuş birimleri tarafından veya model fabrika tarafından düzenlenmelidir. Ayrıca, hizmeti veren Yalın Dönüşüm Danışmanının Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirketlerinde veya Teknoloji Transfer Ofislerinde görevlendirilmesi durumunda sunulan hizmetlere ilişkin fatura/fatura yerine geçen belgeler bu kurum/kuruluşlar tarafından da düzenlenebilir. Düzenlenen faturada, işletme tarafından hizmet alınan yalın dönüşüm danışmanının adının yer alması gerekir.

(22) İşletmenin Ödeme Talep Formunda yer alan talebi doğrultusunda hizmet sağlayıcıya ödeme yapılabilir.

(23) Destek programı süresince desteğin üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL'dir.

(24) Yalın dönüşüm desteği hizmet sağlayıcılarına KBS üzerinden yetki verilirken aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Yalın dönüşüm desteği kapsamında hizmet sağlayıcı olabilen yalın dönüşüm danışmanları ve model fabrikalar İşletme Geliştirme Destek Programı Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı Başvuru Formu ile İlgili Başkanlık Birimine başvuru yapar.

b) Başvuru formu ve ekleri İlgili başkanlık birimi tarafından İşletme Geliştirme Destek Programı Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı İnceleme Formu ile incelenir.

c) Yapılan inceleme sonucunda uygun bulunan başvuru sahipleri KBS üzerinden İşletme Geliştirme Destek Programı Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı veri tabanına kaydedilir. Uygun bulunmayan başvurulara ilişkin başvuru sahibine bilgi verilir. Eksiklik tespit edilen başvurular için başvuru sahibinden düzeltme istenerek eksikleri tamamlaması halinde KBS üzerinde İşletme Geliştirme Destek Programı Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı veri tabanına kaydedilir.

ç) Başvuru sahiplerine ilişkin sorgulamalar İlgili Başkanlık Birimi tarafından, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile yazı/e-posta yoluyla veya ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında KBS üzerinden yapılır.

(25) Yalın dönüşüm desteği hizmet sağlayıcılarının denetiminde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Başkanlık, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin mevzuata uygun olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla; işletmeleri ve yalın dönüşüm desteği hizmet sağlayıcılarını planlı denetim kapsamında ve/veya ihbar, şikâyet, bildirim vb. durumlarda Başkanlık denetim birimleri veya Başkanlık Makamının onay vereceği Başkanlık Birimleri aracılığıyla denetime tabi tutabilir.

b) Denetim sırasında yetkililerce talep edilen her türlü bilgi ve belge ilgililerce ibraz edilir ve gerekli kolaylık sağlanır.

c) Yapılan denetimler sonucunda ilgili mevzuata ve/veya taahhütname hükümlerine aykırı durumların tespit edilmesi halinde yalın dönüşüm desteği hizmet sağlayıcıları veri tabanından çıkarılır. Denetim sonucunda veri tabanından çıkarılan hizmet sağlayıcı yeniden yalın dönüşüm desteği hizmet sağlayıcısı olmak için başvuru yapamaz.

ç) Denetim sırasında; hizmet sağlayıcının verdiği hizmetlerle ilgili kamu yararı, eşitlik, saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verilebilirlik ve hizmette yerindelik esas alınır.

d) Yalın dönüşüm desteği hizmet sağlayıcıları, Başkanlık tarafından Bakanlığın yürüttüğü performans analizleri dikkate alınarak izlenebilir. Gerekli durumlarda bu hizmet sağlayıcılar Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı veri tabanından çıkarılabilir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

Afet dönemi işletme desteği¹⁴²

MADDE 21 – (1) Bu desteğin amacı, 06.02.2023 tarihli depremler nedeniyle ilan edilen OHAL ve sonrasında kapsama alınan iller ve ilçelerde geçerli olmak üzere, KOBİ'lerin faaliyetlerinin aksamaması ve devamlılıklarını sağlayabilmeleri için bakım, tadilat, onarım, personel hammadde, malzeme, teçhizat, donanım vb. giderlerinin karşılanmasına katkı sağlamaktır.

(2) İşyeri hasar durumuna ilişkin resmi makamlardan alınan belgesi olan işletmelerden; deprem sonrası kurulan geçici nitelikteki çarşı alanlarında, sanayi sitelerinde faaliyet gösteren veya NACE Rev. 2'ye göre Kısım C – imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelere destek verilir.

(3) İşletmelerin faaliyet gösterdikleri yapıların bakım, tadilat, onarımlarına ilişkin hizmet alım giderleri, istihdam ettikleri personel giderleri ve faaliyet konuları ile ilgili alacakları hammadde, malzeme, teçhizat, donanım vb. giderlerine destek verilir. Söz konusu giderlerin 06.02.2023 tarihinden sonra gerçekleşmiş olması gerekir.

(4) 06.02.2023 tarihinden sonra faaliyet gösterdiği il dışına taşınan işletmeler destekten faydalanamaz.

(5) Başka kurum kuruluşlardan vergi, sosyal güvenlik primi vb. yasal yükümlülükler hariç olmak üzere herhangi bir isim altında destek alınan personeller ile işletme sahibi veya ortakları ile bunların ana, baba, kardeş, eş ve çocukları ve yabancı uyruklular bu destek kapsamında istihdam edilemez. Aynı gider gerçekleşmesi için bu destek programında yer alan başka bir destekten faydalanılamaz.

(6) Destek süresince, istihdam edilen personelin sadece destek verilen işletmede sigorta kaydının olması gereklidir. Aksi durumda ilgili aylar için destek ödemesi yapılmaz.

(7) İstihdam edilen personel için ödenecek aylık destek tutarı Asgari Ücret Tespit Komisyonunca belirlenen net asgari ücreti geçemez. Çalışma gün sayısının eksik olması durumunda; net asgari ücretin çalışma gün sayısına bölünmesi ile günlük tutar belirlenir ve bu tutarın çalışma gün sayısı ile çarpılmasıyla aylık destek tutarı belirlenir.

(8) Personele ilişkin SGK sorgulamaları, ilgili kurumla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır. Uygun durumlarda bazı sorgulamalar KBS üzerinden otomatik olarak yapılabilir.

(9) Hizmet sağlayıcı tarafından düzenlenen faturada, hizmet alım giderlerine ve/veya hammadde, malzeme, teçhizat, donanım vb. giderlerine ilişkin bilgilerin yer alması gerekir.

(10) Destek programı süresince desteğin üst limiti 75.000 (yetmiş beş bin) TL'dir.

Afet dönemi proje ve yapım maliyeti desteği¹⁴³

MADDE 22 – (1) Bu desteğin amacı, 06.02.2023 tarihli depremler nedeniyle ilan edilen OHAL ve sonrasında kapsama alınan iller ve ilçelerde geçerli olmak üzere, KOBİ'lerin faaliyetlerinin aksamaması ve faaliyetlerini sürdürebilmelerini sağlamak üzere münferit olarak yerinde inşa edilecek iş yerlerine ait proje ve yapım maliyeti, inşaatı devam eden iş yerlerine ait yapım maliyeti giderlerinin karşılanmasına katkı sağlamaktır.

(2) Bütçe imkanları dahilinde, OSB ve KSS'lerde yer alan, resmi makamlardan alınan işyeri hasar durum belgesi olan, hak sahibinin münferit olarak yerinde inşa ettirecekleri iş yerlerine ait proje ve yapım maliyeti, inşaatı devam eden işyerlerine ait yapım maliyeti giderlerine destek verilir. Söz konusu giderlerin 06.02.2023 tarihinden sonra gerçekleşmiş olması gerekir.

(3) Bu destekten, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Olağanüstü Hal Kapsamında Yapılacak Sanayi İşyerlerine İlişkin Usul ve Esaslarda belirtilen hak sahibi tanımı kapsamında olanlar yararlanır.

(4) Birden fazla işyeri zarar gören hak sahipleri sadece bir işyeri için bu destekten yararlanabilir. Kendisine ait herhangi bir iş yerinin yapımı için bir başka kamu kurumundan destek alan hak sahipleri bu destekten yararlanamaz.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

- (5) Hak sahibi işyerini kiraya verdiğinde kira sözleşmesinin bir örneğini KOSGEB'e verir.
- (6) Destekten yararlanabilmek için yapı ruhsatının alınmış olması gerekir.
- (7) Yapım maliyeti gideri kapsamında destek ödemesi alınabilmesi için yapı müteahhidi ile hak sahibi arasında yapım sözleşmesi imzalanması veya geçici müteahhitlik belgesi alınması gerekir.
- (8) Yapım maliyeti için destek tutarı, Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından her yıl belirlenen Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri üzerinden C2 yapı sınıfı birim maliyeti ile proje inşaat alanı çarpılarak hesaplanır. Hak sahibinin sunduğu belgelerde yapım maliyeti tutarının yer alması ve söz konusu tutarın hesaplanan maliyetten düşük olması durumunda düşük olan tutar üzerinden destek ödemesi yapılır.
- (9) Yapı ruhsat tarihinden itibaren 1 (bir) yıl içerisinde iskânın (Yapı Kullanım İzin Belgesi) veya yetkili yapı denetim firması tarafından/ilgili resmi kurumlar tarafından işin tamamlandığına ilişkin seviye tespit tutanağının alınarak ilgili Uygulama Birimine teslim edilmesi gerekir. Bu sürenin sonundan itibaren işletmenin talep etmesi halinde bir defaya mahsus olmak üzere bu süre 3 (üç) ay uzatılır.
- (10) Proje maliyeti için hizmet sağlayıcı tarafından düzenlenen faturada, hizmet alım giderlerine ilişkin bilgilerin yer alması gerekir. Yapım maliyeti gideri için mal/hizmet alımına ilişkin fatura/fatura yerine geçen belge ve ödendiğini gösteren dekont ve/veya diğer ödeme belgeleri aranmaksızın destek ödemesi yapılır.
- (11) Destek ödemesi proje maliyeti ve yapım maliyeti olmak üzere iki bölümden oluşur. Proje maliyeti desteği yapı ruhsatının alınmasını müteakip verilir ve üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir. Yapım maliyeti desteği, ilk taksiti Proje maliyeti destek ödemesi ile birlikte olmak üzere toplam 3 taksitte verilir. Kalan 2 taksit 3 er aylık süre ile ödenir. Yapımın, destek ödeme sürelerinden önce tamamlanması halinde kalan destek tutarının tamamı verilir.
- (12) Yapımı tamamlanan iş yeri, uygulama birimi personeli tarafından ziyaret edilerek tespit formu düzenlenir.
- (13) Desteğe yıllık %4 faiz uygulanır. Faiz, ilk geri ödeme tarihi itibarıyla başlar. Desteğin geri ödeme süreci, proje maliyeti Destek ödemesinin yapıldığı tarih itibarıyla başlar ve 1 yıl geri ödemesiz toplam 3 yıldır.
- (14) Desteğin toplam üst limiti 1.000.000 (bir milyon) TL'dir.
- (15) Hak sahibinin, işletme olmaması durumunda madde 24 (1) hükmü uygulanmaz.¹⁴⁴

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Elektronik Ortamda Düzenlenecek Eğitimler

Elektronik ortamda düzenlenecek eğitimler

MADDE 23 – (1) Başkanlık belirleyeceği konulardaki eğitimleri KBS'de kayıtlı işletmelere elektronik ortamda (e-eğitim) sunabilir.

(2) E-eğitim hizmetinin satın alınmasına ilişkin iş ve işlemler, Uygulama Birimi ve/veya Başkanlığın kurumsal yazılım ihtiyacını karşılamaya yönelik süreçleri yürütmekten sorumlu birimi tarafından gerçekleştirilir. Uygulama Birimleri tarafından gerçekleştirilecek hizmet alımlarında; Başkanlığın kurumsal yazılım ihtiyacını karşılamaya yönelik süreçleri yürütmekten sorumlu biriminden alınacak uygun görüş sonrası, hizmet alımına ilişkin iş ve işlemler gerçekleştirilir.

(3) E-eğitim programları, uygun iletişim yöntem ve araçlarıyla işletmelere duyurulur.

(4) E-eğitim hizmetinden KBS'de kayıtlı işletmeler, e-eğitim programı süresi içerisinde ücretsiz olarak yararlanabilirler.

(5) KOSGEB tarafından sunulan e-eğitimlerin kapsam, içerik, finansman vb. hususlarının başka kurum/kuruluş/firmalarca karşılanması durumunda iş ve işlemler taraflar arasında yapılan işbirliği protokolü hükümlerine göre yürütülür.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru

Destek programından yararlanma koşulları

MADDE 24 – (1) Destek programından yararlanılabilmesi için İşletmenin; Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması ve KBS'de kayıtlı ve aktif durumda olması gerekir. KBS'ye kayıt, KOSGEB Veri Tabanına Kayıt Sürecine İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde gerçekleştirilir.

(2) İşletmelerin KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekir.

(3) Destek programının süresi işletme için 2 (iki) yıldır.

(4) İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir.

Destek programından yararlanma hakkı kalmayan işletmelerden, programın tamamlanma tarihindeki son iki yıla ait mali verileri baz alınarak; son yıla ait net satış hasılatı bir önceki yıla göre artan işletmeler veya son yıla ait yıllık çalışan sayısı bir önceki yıla göre artan işletmeler, başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir.^{145_146_147}

Başvuru

MADDE 25 – (1) Destek programına başvuru İşletme Geliştirme Destek Programı başvuru formu ile KBS üzerinden yapılır.

(2) Destek programına başvuru yapılmış olması ve/veya taahhütname onaylanmış olması KOSGEB'i taahhüt altına sokmadığı gibi müracaat eden açısından da kazanılmış hak teşkil etmez.

Başvuruların kontrolü

MADDE 26 – (1) Destek programına yapılan başvurular mevzuata uygunluk ve şekil yönünden en geç 15 (on beş) gün içerisinde KBS üzerinden kontrol edilir.

(2) Kontrol sonucu eksik ve/veya hata tespit edilen başvurular KBS üzerinden düzeltmeye açılır. İşletmeye gerekli düzeltmeleri yapması için KBS üzerinden bilgi verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Başvuruların Değerlendirilmesi

Destek programına yapılan başvuruların değerlendirilmesi

MADDE 27 – (1) Başvurular, KBS üzerinden sorumlu personel tarafından değerlendirilerek ilgili uygulama birimi müdürü onayına gönderilir.

(2) Değerlendirme sonucunda; başvuru kabul edilebilir, reddedilebilir veya başvurunun düzeltilmesi talep edilebilir. Ret gerekçeleri veya düzeltme talep edilen hususlar KBS üzerinden işletmeye bildirilir.

(3) Değerlendirme sonucu düzeltme talep edilmesi halinde, uygulama birimince işletmeye 1 (bir) aydan az olmamak kaydıyla süre verilir. Belirtilen tarihe kadar işletme tarafından gerekli düzeltmeler KBS üzerinden yapılarak onaylanır. Düzeltilen başvurunun belirtilen sürede onaylanmaması halinde ilgili başvuru KBS üzerinden ret durumuna getirilir.

ALTINCI BÖLÜM

İtiraz

İtiraz süreci

MADDE 28 – (1) Destek program başvurusu reddedilen işletme, söz konusu ret kararına bir defaya mahsus olmak üzere, itiraz gerekçeleri ve buna ilişkin bilgi ve belgeler ile birlikte kararın bildirildiği tarihten itibaren 15 (on beş) gün içerisinde İşletme Geliştirme Destek Programı İtiraz Formu ile KBS üzerinden itiraz edebilir.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(2) Uygulama birimi, gerekçeli itirazı; itiraza konu bilgi ve belgeler ile birlikte itiraza ilişkin görüş ve açıklamalarını ekleyerek, itirazın başvuru sahibi tarafından KBS üzerinden onaylandığı tarihten itibaren en geç 15 (on beş) gün içerisinde KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine gönderir.¹⁴⁸

(3) Destek programına yapılan itirazlar ilgili Başkanlık birimi tarafından değerlendirilir. Değerlendirmede, ret kararına ilişkin uygulama birimine yapılan itirazlar değerlendirilir.

(4) İlgili Başkanlık birimi itirazı inceleyerek, ret veya kabul eder. Alınan karar, gerekçeleri ile birlikte Destek Programı İtiraz Karar Formuna işlenerek ilgili uygulama birimine bildirilir.

(5) Uygulama birimi, ilgili Başkanlık birimi kararını işletmeye KBS üzerinden bildirir.

(6) İlgili Başkanlık birimi tarafından:

a) İtiraza konu destek programı başvurusunun tekrar değerlendirilmesinin uygun bulunması halinde, başvuru uygulama birimi tarafından en geç 2 ay içerisinde tekrar değerlendirilir.¹⁴⁹

b) İtirazın reddedilmesi veya itirazı kabul edilen başvurunun uygulama birimi tarafından tekrar reddedilmesi halinde bu karara itiraz edilemez.

(7) İlgili Başkanlık birimi, itiraz hakkında itirazın uygulama birimi tarafından KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine ileildiği tarihten itibaren en geç 2 ay içerisinde karar alır.¹⁵⁰

YEDİNCİ BÖLÜM

Taahhütname

Taahhütname

MADDE 29 – (1) Destek programı kapsamında işletmeler idari, mali ve hukuki taahhütleri içeren taahhütnameyi KBS üzerinden onaylar.

(2) Destek programına başvuru esnasında İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru Formu ile birlikte taahhütname onaylanır. Taahhütname, İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru Formu ile aynı zamanda evrak kaydına alınır. Destek programının başlangıç tarihi; başvurunun uygulama birimi tarafından uygun bulunarak onaylandığı tarihtir.

(3) Destek programı kapsamında herhangi bir destek ödeme talebinde bulunulmamış olması şartıyla programın başlangıç tarihinden itibaren 2 (iki) ay içerisinde işletme programdan yararlanmak istemediğine dair yazılı olarak talepte bulunması halinde program başvurusu iptal edilir. Aksi halde programdan yararlanılmış sayılır.

(4) İşletmelere programın başlangıç tarihi ile programdan yararlanmak istenmemesi halinde programın başlangıç tarihinden itibaren 2 (iki) ay içerisinde yazılı olarak talepte bulunulması gerektiği KBS üzerinden bildirilir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

İzleme ve Sonlandırma

Sonlandırma

MADDE 30 – (1) Destek programı süresinde işletmenin devri veya başka bir işletme ile birleşmesi hususu; uygulama birimi tarafından değerlendirilerek destek programının devamına veya sonlandırılmasına karar verilir.

(2) Destek programı süresinde, işletmenin tasfiyesinin başlaması veya kapanması halinde destek programı sonlandırılır.

(3) Destek programının sonlandırılması durumunda işletmelere yapılan destek ödemeleri geri alınmaz. Geri ödemeli desteklerin tahsili için yararlanıcıya (Teminatın KGF'den alınması durumunda ayrıca KGF'ye), yazı ile borcunu tebliğ tarihini (yazının muhataba ulaştığı tarih) takip eden 7 gün içinde yasal faizi ile birlikte ödemesi gerektiği, ödemediği takdirde teminatının nakde

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

çevrileceği ve/veya hukuki işlem başlatılacağı bildirilir. Buna rağmen ödeme yapılmadığı takdirde teminat nakde çevrilir ve/veya hukuki işlem başlatılır.¹⁵¹

İşletmelerin program sonrası izlenmesi

MADDE 31 – (1) İşletme, destek programı bitiş tarihinden 1 (bir) yıl sonra İşletme Geliştirme Destek Programı Program Sonrası İzleme Formu ile ilgili uygulama birimi tarafından izlenir.

(2) İşletme Geliştirme Destek Programı Program Sonrası İzleme Formunda yer alan bilgiler KBS üzerinden otomatik olarak alınır.

**DOKUZUNCU BÖLÜM
Destek Ödemeleri, Geri Ödeme, Teminat**

Destek ödemeleri

MADDE 32 – (1) Destek programı kapsamındaki desteklere ilişkin mal/hizmet alımının işletme tarafından gerçekleştirilmesini müteakip İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu KBS üzerinden doldurulur ve eki ödeme belgeleri yüklenerek ödeme talep edilir. Ancak Afet dönemi proje ve yapım maliyeti desteğinin yapım maliyeti gideri için mal/hizmet alımı gerçekleştirilmeden de ödeme talep edilebilir.¹⁵²

(2) Destek kapsamındaki giderlere ilişkin bedellerin yararlanıcı tarafından banka/PTTBank aracılığıyla ödenmesi esas olup vadeli işlemler dâhil olmak üzere ödemenin ya da katkı payının ödemesinin tamamlanmış olması gerekir. Banka kredi kartı ile yapılan taksitli/vadeli ödemelerde, vade sonu dikkate alınmaksızın ödeme tamamlanmış sayılır. Banka/PTTBank aracılığıyla ödemedeki kastedilen, bankacılık enstrümanları ile yapılan her türlü ödemedir (dekont ya da hesap ekstreleriyle belgelendirilmek şartı ile kredi kartı, çek, ciro edilemez senet vb.). Ödemenin hizmet sağlayıcıya üçüncü kişiler tarafından banka/PTTBank aracılığıyla yapılması durumunda ibraz edilecek dekontta; ödemenin kimin borcuna karşılık yapılmış olduğu veya ilgili fatura tarihi ve numarası bilgilerinin bulunması, dekontta bu bilgilerin eksik/yetersiz olduğu hallerde yararlanıcının borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının ayrıca sunulması gerekir. Yararlanıcının ciro ettiği çek ile yapılan ödemelerde, çek fotokopisi ya da hizmet sağlayıcı imzalı çek giriş belgesi ile birlikte yararlanıcının borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının sunulması gerekir.¹⁵³

(3) Destek ödeme talebi en geç destek programının tamamlanma tarihinden 4 (dört) ay sonrasına kadar yapılmalıdır. Bu sürenin sonundan itibaren 2 (iki) ay içerisinde mazereti ile ödeme talebinde bulunan işletmelerden uygulama birimi tarafından mazereti uygun bulunanların ödeme talebi işleme alınır. Bu fıkrada belirtilen sürelerin dışında yapılan ödeme talepleri işleme alınmaz.

(4) Destek programı sonlandırılan, tasfiyesi başlayan veya kapanan işletmelere ödeme yapılmaz.

(5) Sorumlu personel, İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu ve eki belgeleri ile beraber uygulama esaslarında tanımlı işlem adımlarına göre süreç kontrolünü yaparak İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Ödeme Olurunu hazırlar ve uygulama birimi müdürünün olurlarına sunar.

(6) Destek ödemeleri, KOSGEB Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesinde belirtilen ödeme belgeleri ile birlikte Ödeme Emri Belgesinin eki olarak, ön mali kontrole tabi tutulanlar Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı İç Kontrol Müdürlüğüne, tabi tutulmayanlar ise ilgili muhasebe müdürlüklerine gönderilir. İlgili muhasebe müdürlüğü tarafından işletmenin banka hesabına destek ödemesi aktarılır.

(7) Dijital dönüşüm danışmanlığı ve yalın dönüşüm desteklerinde, işletmenin Ödeme Talep Formunda yer alan talebi doğrultusunda, ilgili mevzuatta belirtilen limitlerin üzerinde SGK borcu ve/veya vergi borcu olmaması şartı ile uygulama biriminin de uygun bulması halinde hizmet

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

sağlayıcıya ödeme yapılabilir. Hizmet sağlayıcıya ödeme yapılabilmesi için öncelikle işletmeye ait katkı payı, vergi ve benzeri farkların hizmet sağlayıcıya ödenmiş olması gerekir.^{154_155}

(8) İşletmenin ilgili mevzuatta belirtilen limitlerin üzerinde vergi ve/veya SGK borcu olması durumunda işletmenin ilgili desteğe ilişkin Destek Ödeme Talep Formunda yer alan talebi doğrultusunda; öncelikle borç tutarı destek tutarından mahsup edilerek ilgili kurum/kuruluşun banka hesabına, varsa kalan tutar, işletmenin banka hesabına destek ödemesi olarak aktarılır.

(9) İşletme; sahip ve ortakları ile bunların eşinden, annesinden, babasından, kardeşinden, çocuğundan, bunların sahibi/ortaklığı olduğu işletmelerden destek kapsamında mal/hizmet satın alamaz, böyle bir durumun tespit edilmesi durumunda destek ödemesi yapılmaz.

(10) Ödemeye esas belgelerde destek tutarı hesaplanırken vergi, harç ve benzeri giderler destek kapsamı dışında tutulur.

(11) İlgili destek ödemesi gerçekleşmeden önce sunulması şartıyla yerli malı belgesinin, fatura tarihi itibarıyla güncel olması veya fatura tarihinden sonra alınması halinde destek programı süresi içerisinde alınmış olması şartı aranır.

(12) Kamu kurumu, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu ve yurt dışından alınan hizmetlerde hizmet sağlayıcı tarafından fatura düzenlenemediği durumlarda ücretin ödendiğini gösteren belge ödeme belgesi olarak kullanılır.¹⁵⁶

(13) Satın alınan mal ve hizmetlerde bedelin faturada sadece döviz cinsinden belirtilmesi durumunda, “Gösterge Niteliğindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kurları” tablosunda yer alan döviz alış kuru üzerinden faturanın düzenlendiği tarih esas alınarak Türk Lirası olarak ödeme yapılır. Söz konusu tabloda yer almayan kurlar için ise “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı Alım Satıma Konu Olmayan Dövizlere İlişkin Bilgi Amaçlı Kur Tablosu” Türk Lirası karşılığı kullanılır.

(14) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından döviz kurunun belirlenmediği (resmi tatiller, hafta sonları ve yarım gün çalışılan) günlerde düzenlenen faturalarda, söz konusu günlerden önceki ilk iş gününde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yayınlanan tablolar dikkate alınır.

(15) Destek programı kapsamındaki destekler için mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması kaydıyla, hizmet sağlayıcıya yapılan ödemenin program süresi içerisinde olup olmadığına bakılmaz. Afet dönemi yaşam alanı desteği, afet dönemi işletme desteği ve afet dönemi proje ve yapım maliyeti desteği için mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması şartı aranmaz.^{157_158_159}

Geri ödeme¹⁶⁰

MADDE 33 – (1) Destek programı kapsamında yapılacak geri ödemeler; programın tamamlanma tarihinden itibaren 12 ayı ödemesiz olmak üzere, 4'er aylık dönemler halinde 6 eşit taksitte yapılır. İlk taksitin geri ödeme tarihi, programın tamamlanma tarihinden sonraki 12 aylık süreyi takip eden ilk iş günüdür.

(2) Geri ödemeler zamanında ödendiği takdirde, işletmeye verilen geri ödemeli desteklerde faiz ve komisyon uygulanmaz.

(3) Afet dönemi proje ve yapım maliyeti desteğinin geri ödeme şartları ile faiz ve komisyona ilişkin hususlar, desteğe ilişkin maddede düzenlenir.¹⁶¹

(4) Geri ödemeli destek kapsamında taksitlerden herhangi birinin vadesinde ödenmemesi halinde, yararlanıcıya (Teminatın KGF'den alınması durumunda ayrıca KGF'ye), yazı ile borcunu vadesinde ödemediği, tebliğ tarihini (yazının muhataba ulaştığı tarih) takip eden 7 gün içinde ilgili taksite ilişkin geri ödeme tarihinden itibaren oluşacak yasal faizi ile birlikte ödemesi gerektiği; belirtilen sürede ilgili taksitin ve yasal faizin ödenmediği takdirde borcun tamamının muaccel hale

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

geleceği ve teminatının nakde çevrileceği ve/veya hukuki işlem başlatılacağı bildirilir. Buna rağmen ödeme yapılmadığı takdirde teminat nakde çevrilir ve/veya hukuki işlem başlatılır.

Geri ödemeli desteklerde teminat¹⁶²

MADDE 34 – (1) Geri ödemeli desteklerde, destek ödemesinin yapılabilmesi için; destek ödemesinden önce işletmeden destek tutarı kadar teminat alınır.

(2) Banka teminat mektubu ile ilgili iş ve işlemlerde aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

a) Banka teminat mektubunun vadesinin son geri ödeme tarihinden asgari 2 ay sonrasını kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekir. Ancak işletmenin uzun süreli banka teminat mektubu temin edememesi halinde asgari 1 yıl süreli banka teminat mektubu kabul edilebilir. Banka teminat mektubunun vadesinin son geri ödeme tarihinden asgari 2 ay sonrasını kapsamaması halinde 1 yıldan kısa süreli banka teminat mektubu kabul edilebilir.

b) Banka teminat mektubunun “Konu” kısmında “KOSGEB Destekleri” ifadesi yazılmış olmalıdır.

c) Banka teminat mektubunda “KOSGEB’in yazılı muvafakati alınmadan iş bu teminat mektubunun risk kapaması ve çıkışı yapılmayacaktır.” ifadesi yazılmış olmalıdır.

ç) Banka teminat mektubunun, işletme adı/unvanına yazılmış olması ve Ticaret/Esnaf Sicil Gazetesi’nde yer alan adı/unvanı ile bire bir örtüşmesi esastır.

d) Banka teminat mektubunun tutarlarını belirleyen rakam ve yazı ifadeleri birbiri ile uyumlu olmalıdır.

e) Banka teminat mektubuna ilişkin teyit yazısı, ilgili bankadan uygulama birimi tarafından alınmalıdır.

f) Uygulama birimi lehine verilen banka teminat mektubu, “Kesin Teminat Mektubu” olmalıdır.

(3) Vadesi gelen süreli banka teminat mektubunun takibi ve tahsili işlemleri aşağıdaki şekilde yapılır:

a) Süresi asgari 1 yıl olan banka teminat mektubunun, süresi dolmadan 1 ay öncesinden yenilenmesi hususunda hatırlatma yazısı gönderilir. Yazıda banka teminat mektubunun vade tarihinden 5 iş günü öncesine kadar yenilenerek uygulama birimine teslim edilmesi gerektiği hususu belirtilir.

b) Banka teminat mektubunun yenilenmemesi halinde, işletmeye ait banka teminat mektubu vade tarihinden önce nakde çevrilir.

c) Banka teminat mektubunun yenilenmesi durumunda asgari kalan borç tutarı kadar yeni banka teminat mektubu kabul edilebilir.

(4) KGF tarafından verilen kefalet mektubu ile ilgili iş ve işlemlerde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Kefalet Mektubu alınması durumunda; son geri ödeme tarihini takip eden ikinci ayın son gününü kapsayacak şekilde düzenlenmesi gerekir.

b) Kefalet mektubunda destek programının açık adının yer alması ve işletmenin adı/unvanı ile Ticaret/Esnaf Sicil Gazetesi’nde yer alan adı/unvanın birebir örtüşmesi esastır.

c) Kefalet Mektubunun tutarlarını belirleyen rakam ve yazı ifadeleri birbiri ile uyumlu olmalıdır.

ç) Kefalet Mektubu’na ilişkin teyit yazısı KGF tarafından ilgili uygulama birimine gönderilmiş olmalıdır.

(5) Borç Taahhütnamesi ile ilgili iş ve işlemlerde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

a) Borç Taahhütnamesinde program ve destek adı, geri ödemeli destek tutarı, yararlanıcı bilgileri ve onayı, uygulama birimi amirinin onayı ile gerekmesi durumunda kefil bilgileri olmalıdır.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

b) Borç Taahhütnamesinin alınabileceği haller ile destek üst limitleri vb. hususlar ilgili destek programının uygulama esaslarında ayrıca belirlenir.

**ONUNCU BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler**

Genel hükümler

MADDE 35- (1) Destek programının uygulanma sürecinde, mücbir sebep olarak kabul edilebilecek; deprem, yangın, su baskını benzeri doğal afetler, kanuni grev, lokavt, genel salgın hastalık, terör eylemleri, sabotaj, savaş, kısmi veya genel seferberlik ilanı gibi hallerin ortaya çıkması durumunda, bu haller sona erinceye kadar destek sürecinin durdurulması veya devamına KOSGEB Başkanı tarafından karar verilir.

(2) Tüm bildirimler ve başvurular yazılı yapılabileceği gibi elektronik ortamda da yapılabilir. Destek programı kapsamındaki tüm belgeler ve bilgiler elektronik ortamda alınabilir.

(3) KOSGEB Birimi, gerekli görülmesi halinde işletmeden ek bilgi ve belge isteyebilir.

(4) Vergi, sosyal güvenlik primi ve benzeri yasal yükümlülükler hariç olmak üzere aynı gider gerçekleşmesi için farklı kurum/kuruluşlardan destek alınamaz.

(5) Hatalı işlemler sonucu işletmelere fazla veya yersiz ödeme yapıldığının uygulama birimleri tarafından tespit edilmesi halinde yapılan fazla veya yersiz ödemeler, ödemenin yapıldığı tarihten itibaren hesaplanan yasal faizi ile birlikte işletmeden geri tahsil edilir.

(6) Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararlarına ilişkin olarak ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem tesis edilir.

(7) Yabancı dilde hazırlanmış her türlü belgenin gerektiğinde yeminli mütercim tarafından yapılmış Türkçe çevirisi istenebilir.

(8) Destek programı süresinde işletmenin unvan ve/veya tür değişikliği hususları işletme tarafından uygulama birimine bildirilir. İşletmenin bilgileri güncellenerek destek sürecine devam edilir.

(9) Sürelerin hesaplanmasında, başvurunun yapıldığı gün başlangıç kabul edilerek, ileri doğru sayılacak durumlarda bir sonraki, geri doğru sayılacak durumlarda bir önceki günden itibaren sayılmaya başlanır. Resmî tatil günleri, süreye dâhildir. Sürenin son gününün resmî tatil gününe veya hafta sonuna rastlaması hâlinde, süre tatili takip eden ilk iş günü sonunda biter.

(10) Ay olarak belirtilen süreler takip eden ayın aynı rakamlı günü bitiminde, yıl olarak belirtilen süreler ise son yılın aynı rakamlı ayının aynı rakamlı günü sonunda biter. Sürenin bittiği ayda, sürenin başladığı güne karşılık gelen gün yoksa süre o ayın son günü sona erer.¹⁶³

(11) İlgili Başkanlık birimleri ve uygulama birimleri açısından tanımlanan süreler, standart işlem süreleri olup bu sürelerin dolmasından sonra yapılan işlemler geçerliliğini yitirmez.

(12) Bir işletmenin sorumluluğunun bir Uygulama Biriminden bir başka Uygulama Birimine geçmesi durumunda ilgili işletme KBS üzerinden devredilir.

(13) 18/11/2008 tarihli ve 27058 Resmî Gazete’ de yayımlanan “Ücret, Prim, İkramiye ve Bu Nitelikteki Her Türlü İstihkakın Bankalar Aracılığıyla Ödenmesine Dair Yönetmeliğin; “Madde 1 - (2) (Ek fıkra: 05/12/2009 - 27423 sayılı Resmî Gazete Yön\1.mad) 29/6/2004 tarihli ve 5202 sayılı Savunma Sanayii Güvenliği Kanunu kapsamında tesis güvenlik belgesine sahip işyerleri ile 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında bulunan gizlilik dereceli tesislerde çalıştırılanlara ve 1/11/1983 tarihli ve 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Millî İstihbarat Teşkilatı Kanunu ve bu Kanuna göre çıkarılan yönetmeliklerde belirtilen görevleri yerine getirmekle görevlendirilenlere yapılacak ödemeler, bankalar aracılığıyla yapılması zorunluluğundan istisnadır.” hükmü gereğince istisna tutulan işyerleri ve tesislerde faaliyet gösteren işletmelere yapılacak personel gideri desteği ödemelerinde banka dekontu aranmaz.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

(14) İşletmelere tebliğ edilecek yazılar, ilgililerin e-tebligat adreslerine yapılır. ¹⁶⁴

(15) 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde yatırım desteğinden yararlanan harcamalar için KOSGEB desteklerine başvurulamaz, KOSGEB desteklerinden yararlanan harcamalar için de söz konusu karar kapsamında yatırım desteklerine başvurulamaz. Bu konudaki sorumluluk işletmelere ait olacaktır. ¹⁶⁵

Destek programının izlenmesi ve değerlendirmesi

MADDE 36 – (1) Destek programının izlenmesi ve değerlendirmesine ilişkin iş ve işlemler Destek Programı İzleme ve Değerlendirme Yönergesi kapsamında yürütülür.

Uygunsuzluk

MADDE 37 – (1) Destek programı kapsamında ortaya çıkan uygunsuzluklarda, KOSGEB Uygunsuzluk Yönergesine göre işlem yapılır.

KOSGEB Laboratuvar hizmetleri ¹⁶⁶

GEÇİCİ MADDE 1- (1) ... ¹⁶⁷

Uygulama esaslarının ekleri

MADDE 38- (1) İşbu Uygulama Esaslarında yer alan tablolar, formlar, raporlar ve taahhütnameler bu Uygulama Esaslarının ekidir.

Yürürlük

MADDE 39- (1) Bu Uygulama Esasları, KOSGEB Başkanı tarafından onaylanmasını müteakip yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 40- (1) Bu Uygulama Esaslarının hükümleri KOSGEB Başkanı tarafından yürütülür.

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

EKLER:168_169 _170_171

1.	Tablo 1- İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Üst Limitleri ve Oranları Tablosu	TAB.14.00.01
2.	Tablo 2- İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru ve Ödeme Belgeleri Tablosu	TAB.14.00.02
3.	Tablo 3- İşletme Geliştirme Destek Programı Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosu	TAB.14.00.03
4.	Tablo 4- İşletme Geliştirme Destek Programı Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosu	TAB.14.02.01
5.	Tablo 5- Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosu	TAB.14.11.01
6.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Sonuç Raporu Gerçekleştirilen Aktiviteler Dokümanı	DOK 14.00.04
7.	İşletme Geliştirme Destek Programı Başvuru Formu	FRM.14.00.01
8.	İşletme Geliştirme Destek Programı Taahhütnamesi	FRM.14.00.02
9.	İşletme Geliştirme Destek Programı Program Sonrası İzleme Formu	FRM.14.00.03
10.	İşletme Geliştirme Destek Programı Destek Ödeme Oluru	FRM.14.00.04
11.	İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu	FRM.14.00.05
12.	İşletme Geliştirme Destek Programı İtiraz Formu	FRM.14.00.06
13.	İşletme Geliştirme Destek Programı İtiraz Karar Formu	FRM.14.00.07
14.	Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu	FRM.14.01.06
15.	Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu	FRM.14.01.07
16.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı Düzenleyici Kuruluş Başvuru Formu ve Taahhütnamesi	FRM.14.02.01
17.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu	FRM.14.02.02
18.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı Düzenleyici Kuruluş Sonuç Raporu	FRM.14.02.07
19.	Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Sonuç Raporu	FRM.14.02.08
20.	TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu	FRM.14.10.01
21.	Teknik Danışmanlık Hizmeti Sonuç Raporu	FRM.14.11.01
22.	Teknik Danışman/Teknik Danışmanlık Hizmeti Değerlendirme Formu	FRM.14.11.02
23.	Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı Başvuru Formu	FRM.14.13.01
24.	Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı İnceleme Formu	FRM.14.13.02
25.	Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı Taahhütnamesi	FRM.14.13.03
26.	İşletme Geliştirme Destek Programı Borç Taahhütnamesi	FRM.14.14.01
27.	İşletme Geliştirme Destek Programı Afet Dönemi Proje ve Yapım Maliyeti Desteği Tespit Formu	FRM.14.15.01

¹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (1) Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne ve 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında 2018/05 No’lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan, 2018/29, 2019/22,

İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI

2019/24 ve 2020/35 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 23 üncü maddesine istinaden hazırlanmıştır.

² **06/12/2022 tarih ve 181733 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne, 05/02/2019 tarih ve 30677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin 15 inci maddesine, 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğinin 5 inci maddesi gereğince, 2018/05 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan ve 2018/29, 2019/22, 2019/24, 2020/15 ve 2020/28 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 25 inci maddesine istinaden hazırlanmıştır.

³ **05/12/2022 tarihli ve 2022-28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/01/2023 tarih ve 198997 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** 1) Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne, 05/02/2019 tarih ve 30677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin 15 inci maddesine, 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğinin 5 inci maddesi gereğince, 2018/05 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan ve 2018/29, 2019/22, 2019/24, 2020/15, 2020/28 ve 2021/09 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 26 nci maddesine istinaden hazırlanmıştır.

⁴ **14/03/2023 tarihli ve 2023-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/03/2023 tarih ve 227494 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (1) Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne, 05/02/2019 tarih ve 30677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin 15 inci maddesine, 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğinin 5 inci maddesi gereğince, 2018/05 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan ve 2018/29, 2019/22, 2019/24, 2020/15, 2020/28, 2021/09 ve 2022/28 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 26 nci maddesine istinaden hazırlanmıştır.

⁵ **01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (1) Bu Uygulama Esasları, Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı arasında imzalanan 16/12/2019 tarihli ve 1046279 sayılı enerji verimliliğine yönelik işbirliği protokolüne, 05/02/2019 tarih ve 30677 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOBİ Rehberliği ve Teknik Danışmanlık Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin 15 inci maddesine, 15/6/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliğinin 5 inci maddesi gereğince, 2018/05 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan ve 2018/29, 2019/22, 2019/24, 2020/15, 2020/28, 2021/09, 2022/28 ve 2023/06 No'lu KOSGEB İcra Komitesi kararları ile yeniden düzenlenen İşletme Geliştirme Destek Programının 26 nci maddesine istinaden hazırlanmıştır.

⁶ **30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (1) Bu Uygulama Esasları, İşletme Geliştirme Destek Programının 29 uncu maddesine istinaden hazırlanmıştır.

⁷ **06/12/2022 tarih ve 181733 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

⁸ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

⁹ **18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

¹⁰ **18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

¹¹ **01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

¹² **01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

¹³ **01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

¹⁴ **13/09/2021 tarihli ve 2021-12 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 27/02//2023 tarih ve 217331 OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.**

- ¹⁵ 29/04/2022 tarih ve 76478 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: s) Sorumlu personel: Destek programı ile ilgili KOSGEB süreçlerini yürütecek KOBİ uzmanı veya KOBİ uzman yardımcısını,
- ¹⁶ 22/06/2020 tarihli ve 2020-28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.
- ¹⁷ 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.
- ¹⁸ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.
- ¹⁹ 27/02/2023 tarih ve 217331 OLUR ile tanım değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: Yeni mezun: Ödeme talebinde bulunulan işletmede, işe giriş tarihi itibari ile yükseköğretim kurumundan son 2 (iki) yıl içinde mezun olmuş kişiyi,
- ²⁰ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile tanım eklenmiş olup, takip eden tanım sıralaması yeniden düzenlenmiştir.
- ²¹ 14/02/2023 tarihli ve 2023-02 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 27/02/2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Nitelikli eleman istihdam desteği kapsamında istihdam edilecek elemanın; yeni mezun, kadın, engelli, birinci derece şehit yakını veya gazi olması halinde destek oranına %20 (yirmi) ilave edilir.
- ²² 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) Sınai mülkiyet hakları desteği kapsamında; Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT)'nden alınacak belgeler destek üst limitleri dahilinde %100 (yüz) oranında desteklenir. Ancak, desteğe konu patent vekili ve marka vekili giderlerine destek oranı % 60 (altmış) olarak uygulanır.
- ²³ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) Belgelendirme desteği kapsamında Türk Standartları Enstitüsü (TSE)'nden alınacak belgeler destek üst limitleri dahilinde %100 (yüz) oranında desteklenir.
- ²⁴ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (7) Test ve analiz desteği kapsamında TSE'den alınacak hizmetler destek üst limitleri dahilinde %100 (yüz) oranında desteklenir.
- ²⁵ 27/07/2022 tarihli ve 2022-14 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/09/2022 tarih ve 138403 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ²⁶ 05/12/2022 tarihli ve 2022-29 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/01/2023 tarih ve 198997 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (9) Yurt dışı iş gezisi desteği kapsamında KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programlarında Bakan, Bakan Yardımcısı, KOSGEB Başkanı veya KOSGEB Başkan Yardımcısı düzeyinde en az bir katılımın olması durumunda işletmeler %80 (seksen) oranında desteklenir.
- ²⁷ 13/09/2021 tarih ve 2021/09 No.'lu İcra Komitesi Kararı ve 06/12/2022 tarih ve 181733 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ²⁸ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ²⁹ 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ³⁰ 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ³¹ 14/02/2023 tarihli ve 2023-02 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 27/02/2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Nitelikli Eleman İstihdam Desteği
- ³² 19/03/2020 tarihli ve 2020-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ³³ 22/06/2020 tarihli ve 2020-28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ³⁴ 13/09/2021 tarih ve 2021/09 No.'lu İcra Komitesi Kararı ve 06/12/2022 tarih ve 181733 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ³⁵ 14/03/2023 tarihli ve 2023-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/03/2023 tarih ve 227494 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ³⁶ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ³⁷ 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ³⁸ 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.

- ³⁹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) Yurt İçi Uluslararası İhtisas Fuarlarında m² başına 250 (iki yüz elli) TL,
- ⁴⁰ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile bent kaldırılmıştır. Değişiklik öncesi: b) Yurt İçi İhtisas Fuarları ve İzmir Enternasyonal Fuarı 'nda m² başına 150 (yüz elli) TL,
- ⁴¹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile bent kaldırılmıştır. Değişiklik öncesi: c) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı 'nda m² başına 1.000 (bin) TL
- ⁴² 31/01/2020 tarihli ve 2020-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ⁴³ 24/08/2020 tarihli ve 2020-35 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile bent değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: ç) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı hariç konusu savunma, havacılık ve uzay olan fuarlar için m² başına 500 (beş yüz) TL olarak uygulanır.
- ⁴⁴ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı Sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: ç) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı hariç konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlar için m² başına 500 (beş yüz) TL olarak uygulanır
- ⁴⁵ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) İşletme fuarın tamamlanmasını müteakip KBS üzerinden ödeme talebinde bulunur. İşletmenin destekten yararlanabileceği alan, ilgili fuar için KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanından düşülür. Ödeme talebinde hata veya eksik olması durumunda ödeme talebi Uygulama Birimi tarafından reddedilir. Ödeme talebi reddedilen işletmenin destekten yararlanabileceği alan KBS tarafından iptal edilerek, KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanına eklenir. Ödeme talebi reddedilen işletme, eksikliklerini gidermesi ve destek kapsamına alınan toplam fuar alanında yer olması durumunda tekrar ödeme talebinde bulunabilir. KOSGEB desteği kapsamına alınan toplam fuar alanının dolması durumunda ödeme talep edilemez. KOSGEB desteği kapsamına alınan fuarlar için kalan alan (m²) bilgisi www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır ve fuar alanında yer olması durumunda işletmeler ödeme talebinde bulunabilir.
- ⁴⁶ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (9) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.
- ⁴⁷ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takvimi Tebliğinde yer alan fuarlardan yurt içi ihtisas ve yurt içi uluslararası ihtisas fuarları, İzmir Enternasyonal Fuarı ve IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı destek kapsamına alınabilir. Ayrıca TOBB tarafından yayımlanan Yıllık Yurt İçi Fuar Takviminde yıl içinde gerçekleşen ekleme ve değişiklikler de destek kapsamına dâhil edilebilir.
- ⁴⁸ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (11) Fuar organizatör kuruluşu, destek kapsamına alınmasını talep ettiği fuar için Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ile KBS üzerinden ilgili Başkanlık Birimine başvurur.
- ⁴⁹ 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Gerçekleştirilen fuarlara ilişkin; fuarın adı, tarihi, organizatör kuruluş adı, kullanılan toplam net stant alanı, fuarın kaçınıcı kez düzenlendiği gibi bilgilerin TOBB tarafından, ilgili Başkanlık birimine gönderilmesine müteakip ilgili Başkanlık birimi Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunun girilebilmesi için KBS üzerinden onay verir. Fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu düzenlenir.
- ⁵⁰ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra: (12) İlgili Başkanlık Birimi tarafından fuar organizatör kuruluşlarının, TOBB tarafından ilan edilen Fuar Takviminde yer alan fuarlar için takvimin yayımını müteakip en geç 15 (on beş) iş günü içerisinde yapacakları başvurular değerlendirmeye alınır. TOBB tarafından ilan edilen Fuar Takviminde veya Güncellemeler Listesinin "Ekleme Yapılan Fuarlar" kısmında yer alan fuarlar için fuar başlangıç tarihinden en geç 20 (yirmi) gün önce yapacakları başvurular ayrıca değerlendirilir.
- ⁵¹ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (13) İlgili Başkanlık Birimi tarafından yapılan başvurular Yurtiçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Değerlendirme Formu ile değerlendirmeye alınır. Değerlendirme sonucu uygun görülen fuarlar Başkanlık Makamı Olurunu müteakip www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.
- ⁵² 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: İlgili Başkanlık birimi, fuar organizatör kuruluşu tarafından KBS üzerinden gönderilen Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporunu Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu ile değerlendirmeye alır. Değerlendirme sonucu uygun görülen fuarlar www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.

- ⁵³ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (14) Değerlendirme sonucu eksiği bulunan veya uygun bulunmayan fuar başvuruları fuar organizatör kuruluşlarına KBS üzerinden bildirilir.
- ⁵⁴ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra: (15) TOBB tarafından yıl içerisinde aylık olarak yayınlanan “Fuar Takviminde Yapılan Güncellemeler” listesinde “Değişiklik Yapılan Fuarlar” ile “İptal Edilen Fuarlar” a ilişkin bilgi güncellemeleri ilgili Başkanlık Birimince yapılır ve www.kosgeb.gov.tr adresinde yayınlanır.
- ⁵⁵ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (16) İlgili Başkanlık Birimi destek kapsamına alınacak fuarların listesini belirlerken, fuar organizatör kuruluşu başvurularını aşağıda yer alan hususları dikkate alarak değerlendirir:
- ⁵⁶ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: b) Taahhütname şartlarını yerine getirmeyen fuar organizatör kuruluşlarının düzenleyeceği bir sonraki aynı fuar destek kapsamına alınmaz.
- ⁵⁷ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.
- ⁵⁸ 24/08/2020 tarihli ve 2020-35 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (17) Bir fuarda, fuar organizatör kuruluşu tarafından bir önceki aynı fuarda kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli) ’si destek kapsamına alınabilir. Destek kapsamına alınacak alan TOBB ’dan alınacak bilgi ve fuar organizatör kuruluşunun beyanı dikkate alınarak belirlenir.
- ⁵⁹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 19.10.2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Bir fuarda organizatör tarafından fuarın gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli) ’si destek kapsamına alınabilir. İlk defa düzenlenecek olan fuarlarda ise fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının 2.500 (iki bin beş yüz) m²’yi geçmeyecek şekilde azami %50 (elli) ’si destek kapsamına alınabilir. TÜSİAD, MÜSİAD, TOBB ve TİM tarafından ev sahipliği yapılan fuarlar ile IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı ve konusu savunma, havacılık veya uzay olan fuarlara münhasıran ilk defa düzenlenip düzenlenmediğine bakılmaksızın fuarların gerçekleşmesi sonrasında kullanılan toplam net stant alanının azami %50 (elli) ’si destek kapsamına alınabilir.
- ⁶⁰ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra: (18) İlk defa düzenlenecek fuarlarda, 2.500 (iki bin beş yüz) m²’yi geçmeyecek şekilde, fuar organizatör kuruluşu tarafından beyan edilen toplam net stant alanının azami %50 (elli) ’si destek kapsamına alınabilir.
- ⁶¹ 31/01/2020 tarihli ve 2020-06 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ⁶² 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra: (19) IDEF Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı ve konusu savunma, havacılık ve uzay olan fuarlara münhasıran, organizatör kuruluş tarafından beyan edilen toplam net stant alanının azami %50 (elli) ’si destek kapsamına alınabilir. Bir önceki aynı fuarda kullanılan toplam net stantlarına bakılmaz.
- ⁶³ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.
- ⁶⁴ 21/01/2022 tarihli ve 2022-02 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 23/02/2022 tarih ve 34673 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) Her bir yurt dışı iş gezisi için işletme başına sağlanacak destek üst limiti; Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Avustralya kıtası ile Asya Pasifik Ülkeleri için 10.000 (on bin) TL, Çin Halk Cumhuriyeti dâhil diğer ülkeler için 5.000 (beş bin) TL ’dir.
- ⁶⁵ 27/07/2022 tarihli ve 2022-14 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 12/09/2022 tarih ve 138403 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) Her bir yurt dışı iş gezisi için işletme başına sağlanacak destek üst limiti; 20.000 (yirmi bin) TL ’dir.
- ⁶⁶ 21/01/2022 tarihli ve 2022-02 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 23/02/2022 tarih ve 34673 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL ’dir.
- ⁶⁷ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 60.000 (altmış bin) TL ’dir.
- ⁶⁸ 29/11/2022 tarih ve 177507 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (9) Destek kapsamına alınacak yurt dışı iş gezisi programlarının belirlenmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır:
- ⁶⁹ 27/07/2022 tarihli ve 2022-14 No’lu İcra Komitesi Kararı 12/09/2022 tarih ve 138403 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) Yurt dışı iş gezisinin destek kapsamına alınabilmesi için başvuru esnasında KBS’de kayıtlı ve programı onaylı en az 10 (on) işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alması gerekir.
- ⁷⁰ 05/12/2022 tarihli ve 2022-29 No’lu İcra Komitesi Kararı ve 12/01/2023 tarih ve 198997 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) Yurt dışı iş gezisinin destek kapsamına alınabilmesi için başvuru esnasında KBS’de kayıtlı ve programı onaylı en az 10 (on) işletmenin yurt dışı iş gezisi programında yer alması gerekir. KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programlarında Bakan, Bakan Yardımcısı, KOSGEB Başkanı veya KOSGEB Başkan Yardımcı düzeyinde en az bir katılımın olması durumunda 10 işletme şartı aranmaz.

⁷¹ **29/11/2022 tarih ve 177507 sayılı OLUR ile bent eklenmiştir.**

⁷² **06/01/2023 tarih ve 197750 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** c) Aynı şehre, aynı fuar kapsamında veya aynı tarihlerde düzenlenecek yurt dışı iş gezilerinin KOSGEB Birimince düzenlenmesi esastır. KOSGEB Birimince düzenlenmemesi durumunda TOBB, TESK, TİM veya DEİK tarafından ayrı ayrı düzenlenebilir. Bu durumda TOBB, TESK veya TİM'e bağlı birimlerin talepleri bağlı oldukları kuruluş tarafından birleştirilerek KOSGEB'e tek bir yurt dışı iş gezisi başvurusu yapılır

⁷³ **04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** c) Aynı şehre, aynı fuar kapsamında KOSGEB Müdürlüğü tarafından yurt dışı iş gezisi düzenlenmesi durumunda anılan müdürlüğün bulunduğu ilde başka bir yurt dışı iş gezisi programı düzenlenemez.

⁷⁴ **06/01/2023 tarih ve 197750 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** a) Oda, borsa ve birlikler düzenlemeyi planladıkları yurt dışı iş gezisi programları için başvurularını bağlı oldukları TOBB, TESK veya TİM'e yapar.

⁷⁵ **04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** a) Aynı ildeki Oda, Borsa veya birlikler düzenlemeyi planladıkları yurt dışı iş gezisi programları için başvurularını üst kuruluşları olan TOBB, TESK, TİM veya DEİK'e yapar.

⁷⁶ **06/01/2023 tarih ve 197750 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** b) TOBB, TESK, TİM veya DEİK organize edecekleri yurt dışı iş gezisi programlarının destek kapsamına alınması için, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 15 (on beş) gün öncesine kadar Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ile KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine başvurur.

⁷⁷ **04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** b) TOBB, TESK, TİM veya DEİK alınan başvuruları birleştirerek organize edecekleri yurt dışı iş gezisi programlarının destek kapsamına alınması için, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 15 (on beş) gün öncesine kadar Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ile KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine başvurur.

⁷⁸ **27/06/2022 tarih ve 101288 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** e) İlgili Başkanlık birimi değerlendirmeyi Yurt Dışı İş Gezisi Programı Başvuru Değerlendirme Tablosunda (Tablo 4) yer alan kriterlere göre yapar. Değerlendirme sonucunda yurt dışı iş gezisi programı kabul edilebilir, reddedilebilir veya yurt dışı iş gezisi programı için en fazla 2 (iki) defa revizyon istenebilir. Son revizyonun, yurt dışı iş gezisi programının başlama tarihinden en geç 8 (sekiz) gün öncesine kadar KBS üzerinden ilgili Başkanlık birimine gönderilmesi gerekir. İstenilen son revizyonun yapılmaması durumunda başvuru reddedilir.

⁷⁹ **29/11/2022 tarih ve 177507 sayılı OLUR ile bent kaldırılmıştır.**

⁸⁰ **29/11/2022 tarih ve 177507 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (11) Yurt dışı iş gezisi programının Başkanlık Makamı talimatı/uygun görüşü ile KOSGEB Birimleri tarafından organize edilmesi durumunda aşağıdaki hususlar dikkate alınır.

⁸¹ **29/11/2022 tarih ve 177507 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** a) Başkanlık Makamı talimatına veya uygun görüşüne istinaden KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programı başvurusu KBS üzerinden Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu ile yapılır.

⁸² **06/01/2023 tarih ve 197750 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** a) KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenecek yurt dışı iş gezisi programı başvurusu KBS üzerinden Yurt Dışı İş Gezisi Programı KOSGEB Birimi Başvuru Formu ile yapılır

⁸³ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (18) İlgili Başkanlık birimi uygun bulduğu yurt dışı iş gezisi sonuç raporlarını KBS üzerinden yayımlar.

⁸⁴ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (19) İlgili Başkanlık birimi tarafından yurt dışı iş gezisi sonuç raporunun uygun bulunmaması durumunda, yurt dışı iş gezisi destek kapsamından çıkarılır ve KBS üzerinden yayımlanır.

⁸⁵ **14/02/2023 tarihli ve 2023-02 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 27/02//2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Nitelikli eleman istihdam desteği

⁸⁶ **13/09/2021 tarihli ve 2021-12 No'lu İcra Komitesi Kararı ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (3) Bu destek, ödeme talebinde bulunan işletmede işe giriş tarihi itibarıyla son 12 (on iki) ay içinde istihdam edilmemiş, yükseköğretim kurumundan mezun ve işletmede tam zamanlı olarak çalışan eleman için verilir.

⁸⁷ **22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, nitelikli elemanın işe giriş tarihinden önceki işletmenin son 6 (altı) aya ait SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 900 (dokuz yüz) gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında veya teknopark sınırları içerisinde faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.

⁸⁸ **13/09/2021 tarihli ve 2021-12 No'lu İcra Komitesi Kararı ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (4) İşletmenin bu destekten yararlanabilmesi için, nitelikli elemanın işe giriş tarihinden önceki işletmenin son 2 (iki) aya ait

**İŞLETME GELİŞTİRME DESTEK PROGRAMI
UYGULAMA ESASLARI**

SGK Tahakkuk Fişlerinin gün sayısı toplamının en az 120 (yüz yirmi) gün olması gerekir. Bu koşul, Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen öncelikli teknoloji alanlarında veya teknopark sınırları içerisinde faaliyet gösteren işletmeler için aranmaz.

⁸⁹ **22/05/2023 tarih ve 255769 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** b) Nitelikli elemanın 5510 sayılı Kanun kapsamında işe giriş tarihinden önceki son 3 yıl içerisinde SGK prim kaydının olmaması veya en fazla 180 gün prim kaydının olması gerekir.

⁹⁰ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (5) İşletmeye program süresince destek üst limiti dâhilinde en fazla 4 (dört) nitelikli eleman için destek ödemesi yapılır.

⁹¹ **27/02//2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:-a)** Her yıla ait Asgari Ücret Tespit Komisyonunca belirlenen işçinin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücreti üzerinden hesaplanan Asgari Geçim İndirimi (bekâr ve çocuksuz) dahil aylık net asgari ücret tutarının 30 (otuz) 'a bölünmesi ile elde edilen tutarın öğrenim durumu katsayısı ile çarpımı sonucunda günlük destek üst limiti belirlenir. Destek üst limitinin belirlenmesinde öğrenim durumu katsayısı; 2 (iki) yıllık meslek yüksekokulu ve ön lisans mezunları için 1,25 (bir yirmi beş), lisans mezunları için 1,5 (bir buçuk), yüksek lisans mezunları için 1,75 (bir yetmiş beş), doktora mezunları için 2 (iki) olarak uygulanır.

⁹² **27/02//2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (7) Nitelikli elemanın mezuniyet durumunun belirlenmesinde ödeme talebinde bulunan işletmede işe giriş tarihi esas alınır. Söz konusu tarihte nitelikli elemanın birden fazla mezuniyetinin olması durumunda işletmenin seçtiği mezuniyet durumu esas alınır. Destek sürecinde nitelikli elemanın mezuniyet durumundaki değişiklikler dikkate alınmaz.

⁹³ **27/02//2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (8) İşletme ve nitelikli elemana ilişkin SGK ve/veya Yükseköğretim Kurumu sorgulamaları, ilgili kurumlarla yapılan protokoller kapsamında Uygulama Birimi tarafından KBS üzerinden yapılır. Uygun durumlarda bazı sorgulamalar KBS üzerinden otomatik olarak yapılabilir.

⁹⁴ **27/02//2023 tarih ve 217331 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (9) Başka kurum kuruluşlardan vergi, sosyal güvenlik primi vb. yasal yükümlülükler hariç olmak üzere herhangi bir isim altında destek alınan elemanlar ile işletme sahibi veya ortakları ile bunların ana, baba, kardeş, eş ve çocukları, emekliler ve yabancı uyruklular bu destek kapsamında istihdam edilemez.

⁹⁵ **22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile fıkra kaldırılmıştır. Kaldırılan fıkra:** İşletme, nitelikli elemanın işe giriş tarihi itibarıyla en az 3 (üç) 'er aylık dönemler için KBS üzerinden destek ödemesi talep eder. İşletme, programın tamamlanması, nitelikli elemanın işten çıkarılması veya kendi isteğiyle ayrılması halinde 3 (üç) aylık dönemin tamamlanmasını beklemeden destek ödeme talebinde bulunabilir.

⁹⁶ **08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (17) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

⁹⁷ **14/02/2023 tarihli ve 2023-02No'lu İcra Komitesi Kararı ve 27/02//2023 tarih ve 217331 OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Teknoparklarda faaliyet gösteren işletmeler ile Ar-Ge merkezleri ve tasarım merkezleri için desteğin üst limiti 75.000 (yetmiş beş bin) TL olup, diğer işletmeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir

⁹⁸ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**

⁹⁹ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Her bir ürün tasarımı için destek üst limiti 2.000 (iki bin) TL'dir. Ancak ürün tasarımının Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescil Belgesi veya Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi alımı ile sonuçlanmış olması halinde destek üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.

¹⁰⁰ **19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

¹⁰¹ **05/12/2022 tarihli ve 2022-29 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/01/2023 tarih ve 198997 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** b) Patent, Faydalı Model Belgesi, Endüstriyel Tasarım Tescilli Belgesi, Entegre Devre Topografyaları Tescil Belgesi ve Yurt Dışı Marka Tescil Belgesi almak için TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlara yaptığı ödemelere

¹⁰² **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (3) TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 5.000 (beş bin) TL, TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.

¹⁰³ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 5.000 (beş bin) TL olup, patent ve marka vekili giderleri de bu destek üst limitleri dâhilindedir.

- ¹⁰⁴ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (3) TÜRKPATENT'ten alınan/alınacak her bir belge için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 5.000 (beş bin) TL, TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir.
- ¹⁰⁵ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 10.000 (on bin) TL'dir
- ¹⁰⁶ **05/12/2022 tarihli ve 2022-29 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/01/2023 tarih ve 198997 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** TÜRKPATENT muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan alınan/alınacak her bir belge için ise desteğin üst limiti 20.000 (yirmi bin) TL'dir.
- ¹⁰⁷ **08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (6) Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.
- ¹⁰⁸ **19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.
- ¹⁰⁹ **17/03/2020 tarihli ve 2020-10 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri ve TÜRKAK tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS) belgesine ilişkin giderlere destek verilir. Bu destek, belge için ödenen ücreti (müracaat ve dosya inceleme, tetkik, denetim, test ve belge ücreti) kapsar.
- ¹¹⁰ **08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (2) İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan akredite oldukları konularda alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri, Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alınacak belgelere ve TÜRKAK tarafından herhangi bir konuda akredite edilmiş belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği konusundaki belgelere (İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS, TS ISO 18001), TS ISO 45001:2018 vb.) ilişkin giderlerine destek verilir. Bu destek, belge için ödenen ücreti (müracaat ve dosya inceleme, tetkik, denetim, test ve belge ücreti) kapsar.
- ¹¹¹ **08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**
- ¹¹² **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik fıkra numarası değiştirilmiştir Değişiklik öncesi:** (6) Uygulama Birimi tarafından hizmet sağlayıcı için gerekli sorgulamalar TÜRKAK'ın ve HAK'ın web sayfasından yapılır.
- ¹¹³ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik fıkra numarası değiştirilmiştir Değişiklik öncesi:** (7) Belge ve fatura tarihlerinin program süresi içerisinde olması kaydıyla; ilgili kurum/kuruluşa yapılan belge başvurusunun tarihine bakılmaz.
- ¹¹⁴ **14/04/2022 tarih ve 66324 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** ISO/IEC 15408, ISO/IEC 19790, ISO/IEC 24759, ISO/IEC 15504, TS 13298, ISO 9241151, ISO/IEC 25051, ISO/IEC 40500:2012, ISO/IEC 12207, ISO/IEC 15288 ve ISO/IEC 17025 kapsamlarındaki belgeler için destek üst limiti 10.000 (on bin) TL, bunların dışında kalan belgeler için ise destek üst limiti 2.500 (iki bin beş yüz) TL'dir
- ¹¹⁵ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (4) ISO/IEC 15408, ISO/IEC 19790, ISO/IEC 24759, ISO/IEC 15504, TS 13298, ISO 9241151, ISO/IEC 25051, ISO/IEC 40500:2012, ISO/IEC 12207, ISO/IEC 15288 ve ISO/IEC 17025 kapsamlarındaki belgeler ile OIC/SMIIC Helal Standartları kapsamında Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) ve HAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alınacak belgeler için destek üst limiti 10.000 (on bin) TL, bunların dışında kalan belgeler için ise destek üst limiti 2.500 (iki bin beş yüz) TL'dir.
- ¹¹⁶ **22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.**
- ¹¹⁷ **19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (4) CE işaretlemesi için alınan belgelerde modül ayırımı gözetmeden Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen teknoloji düzeyi orta-yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 25.000 (yirmi beş bin) TL, belirtilen teknoloji düzeyi yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.
- ¹¹⁸ **19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** (5) CE Uygunluk İşareti Belgesi için modül ayırımı gözetmeden Öncelikli Teknoloji Alanları Tablosunda (Tablo 3) belirtilen teknoloji düzeyi orta-yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 25.000 (yirmi beş bin) TL, belirtilen teknoloji düzeyi yüksek teknoloji olan işletmeler için destek üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.
- ¹¹⁹ **17/03/2020 tarihli ve 2020-10 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi:** Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.

¹²⁰ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

¹²¹ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (8) Destek programı süresince yurtdışından alınacak CE Uygunluk İşareti Belgesi için destek üst limiti 150.000 (yüz elli bin) TL olup, diğer belgeler için desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

¹²² 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerin, kamu kuruluşları ve üniversite laboratuvarlarından alacakları ürün, malzeme, parça, numunelere ilişkin test, analiz, kontrol-muayene ile yurt içi ve yurt dışı laboratuvarlarda akredite olunan test, analiz, kontrol-muayene konularında alacakları hizmet giderlerine destek verilir. KOSGEB laboratuvarlarından alınan hizmetlere ilişkin giderler destek kapsamı dışındadır.

¹²³ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹²⁴ 17/03/2020 tarihli ve 2020-10 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 30.000 (otuz bin) TL'dir.

¹²⁵ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) Destek programı süresince desteğin üst limiti 50.000 (elli bin) TL'dir.

¹²⁶ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı süresince desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir

¹²⁷ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (3) SVGM; enerji etütleri, kapasite artırma ve eğitim çalışmaları hizmetlerinin ve motor değişimlerinin tamamlandığı gösteren TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nu KBS üzerinden KOSGEB'e aylık olarak sunar.

¹²⁸ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) İlgili Başkanlık birimi KBS üzerinden TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nu kabul edebilir veya TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu için revizyon isteyebilir.

¹²⁹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (5) TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu'nun kabul edilmesi durumunda ilgili Başkanlık birimi tarafından TEVMOT Aylık Faaliyet Raporu KBS üzerinden yayınlanır.

¹³⁰ 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Yetkilendirilen bağımsız danışmanlık firmalarından alınan bağımsız değerlendirme raporu hizmetine ilişkin ödeme yapan işletmelerin bilgileri Bakanlık tarafından portal üzerinden ilgili Başkanlık birimine iletilir. Söz konusu bilgiler ilgili Başkanlık birimi tarafından KBS'ye yüklenir.

¹³¹ 19/03/2020 tarihli ve 2020-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 22/04/2020 tarih ve 3876 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹³² 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Bu desteğin amacı, işletmelerin yetkinlik kazanımlarını kalıcı hale getirmeye katkı sağlamaktır.

¹³³ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerde operasyonel mükemmeliyet ilkelerinin, deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanarak, ölçeklenebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlayan bir araç (ortak kullanıma yönelik bir yetkinlik merkezi) olarak tanımlanan model fabrikalardan işletmelerin alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin model fabrikalardan alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.

¹³⁴ 21/01/2022 tarihli ve 2022-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/02/2022 tarih ve 34673 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) İşletmelerde operasyonel mükemmeliyet ilkelerinin, deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanarak, ölçeklenebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlayan bir araç olarak Bakanlık tarafından bildirilen; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden ve/veya yetkinlik merkezlerinden işletmelerin alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden ve/veya yetkinlik merkezlerinden alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.

¹³⁵ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: İşletmelerde operasyonel mükemmeliyet ilkelerinin, deneyimsel öğrenme tekniklerini kullanarak, ölçeklenebilir bir şekilde yaygınlaştırılmasını sağlayan bir araç olarak Bakanlık tarafından bildirilen; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden, yetkinlik merkezlerinden ve/veya MESS Teknoloji Merkezi (MEXT)'den işletmelerin alacakları hizmet giderlerine destek verilir. Söz konusu hizmet giderleri işletmelerin; model fabrikalardan, dijital dönüşüm merkezlerinden, yetkinlik merkezlerinden ve/veya MEXT'den alacakları sadece eğitim hizmetlerini içermektedir.

¹³⁶ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹³⁷ 19/10/2022 tarihli ve 2022-24 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/10/2022 tarih ve 158546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: *Destek programı süresince desteğin üst limiti 70.000 (yetmiş bin) TL'dir.*

¹³⁸ 22/06/2020 tarihli ve 2020-28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹³⁹ 13/09/2021 tarih ve 2021/09 No.'lu İcra Komitesi Kararı ve 06/12/2022 tarih ve 181733 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁴⁰ 14/03/2023 tarihli ve 2023-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/03/2023 tarih ve 227494 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁴¹ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁴² 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁴³ 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁴⁴ 01/06/2023 tarih ve 261387 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹⁴⁵ 08/12/2020 tarihli ve 2020-38 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) *İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere, başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir.*

¹⁴⁶ 25.11.2021 tarihli ve 2021-13 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 14/12/2021 tarih ve 8782 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) *İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir. Ancak, işletmeler, yararlandığı ilk destek programındaki destekler için ikinci destek programında yararlanamazlar.*

¹⁴⁷ 05/12/2022 tarih ve 2022/28 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 12/01/2023 tarih ve 198997 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (4) *İşletmeler, destek programının tamamlandığı tarihten itibaren, bir defaya mahsus olmak üzere başvuru yapması şartı ile destek programından yeniden yararlanabilir.*

¹⁴⁸ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) *Uygulama birimi, gerekçeli itirazı; itiraza konu bilgi ve belgeler ile birlikte itiraza ilişkin görüş ve açıklamalarını ekleyerek ilgili Başkanlık birimine en geç 15 (on beş) gün içerisinde KBS üzerinden gönderir.*

¹⁴⁹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: a) *İtiraza konu destek programı başvurusunun tekrar değerlendirilmesinin uygun bulunması halinde, başvuru uygulama birimi tarafından tekrar değerlendirilir.*

¹⁵⁰ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (7) *İlgili Başkanlık birimi itirazlar hakkında en geç 2 (iki) ay içerisinde karar alır.*

¹⁵¹ 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (3) *Destek programının sonlandırılması durumunda işletmelere yapılan destek ödemeleri geri alınmaz.*

¹⁵² 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (1) *Destek programı kapsamındaki desteklere ilişkin mal/hizmet alımının işletme tarafından gerçekleştirilmesini müteakip İşletme Geliştirme Destek Programı Ödeme Talep Formu KBS üzerinden doldurulur ve eki ödeme belgeleri yüklenerek ödeme talep edilir.*

¹⁵³ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (2) *Destek kapsamındaki giderlere ilişkin bedellerin işletme tarafından banka aracılığıyla ödenmesi ve vadeli işlemler dâhil olmak üzere ödemenin tamamlanmış olması gerekir. Banka kredi kartı ile yapılan taksitli/vadeli ödemelerde, vade sonu dikkate alınmaksızın ödeme tamamlanmış sayılır. Banka aracılığıyla ödemedeki kastedilen, bankacılık enstrümanları ile yapılan her türlü ödemedir (banka dekontu ya da hesap ekstreleriyle belgelendirilmek şartı ile kredi kartı, çek, ciro edilemez senet vb.). Ödemenin hizmet sağlayıcıya üçüncü kişiler tarafından banka aracılığıyla yapılması durumunda ibraz edilecek banka dekontunda; ödemenin kimin borcuna karşılık yapılmış olduğu veya ilgili fatura tarihi ve numarası bilgilerinin bulunması, dekontta bu bilgilerin eksik/yetersiz olduğu hallerde işletmenin borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının ayrıca sunulması gerekir. İşletmenin ciro ettiği çek ile yapılan ödemelerde, çek fotokopisi ya da hizmet sağlayıcı imzalı çek giriş belgesi ile birlikte işletmenin borcunun ödendiğini gösteren hizmet sağlayıcı yazısının sunulması gerekir.*

¹⁵⁴ 13/09/2021 tarih ve 2021/09 No.'lu İcra Komitesi Kararı ve 06/12/2022 tarih ve 181733 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹⁵⁵ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: (7) Dijital dönüşüm danışmanlığı desteğinde, işletmenin Ödeme Talep Formunda yer alan talebi doğrultusunda, ilgili mevzuatta belirtilen limitlerin üzerinde SGK borcu ve/veya vergi borcu olmaması şartı ile uygulama biriminin de uygun bulması halinde hizmet sağlayıcıya ödeme yapılabilir. Hizmet sağlayıcıya ödeme yapılabilmesi için öncelikle işletmeye ait katkı payı, vergi ve benzeri farkların hizmet sağlayıcıya ödenmiş olması gerekir.

¹⁵⁶ 29/04/2022 tarih ve 76478 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (11) Yurt dışı hizmet alımlarında yurt dışı hizmet sağlayıcısı tarafından fatura düzenlenemediği durumlarda ücretin ödendiğini gösteren belge ödeme belgesi olarak kullanılır.

¹⁵⁷ 14/03/2023 tarihli ve 2023-06 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 23/03/2023 tarih ve 227494 sayılı OLUR ile fıkra değiştirilmiştir. Değişiklik öncesi: (15) Destek programı kapsamındaki destekler için mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması kaydıyla, hizmet sağlayıcıya yapılan ödemenin program süresi içerisinde olup olmadığına bakılmaz.

¹⁵⁸ 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı kapsamındaki destekler için mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması kaydıyla, hizmet sağlayıcıya yapılan ödemenin program süresi içerisinde olup olmadığına bakılmaz. Afet dönemi yaşam alanı desteği mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması şartı aranmaz

¹⁵⁹ 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile değişiklik kabul edilmiştir. Değişiklik öncesi: Destek programı kapsamındaki destekler için mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması kaydıyla, hizmet sağlayıcıya yapılan ödemenin program süresi içerisinde olup olmadığına bakılmaz. Afet dönemi yaşam alanı desteği ve Afet dönemi işletme desteği mal/hizmet alımına ilişkin gerçekleşme ve fatura tarihlerinin, program süresi içinde olması şartı aranmaz.

¹⁶⁰ 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁶¹ 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹⁶² 18/04/2023 tarihli ve 2023-08 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁶³ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹⁶⁴ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹⁶⁵ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile fıkra eklenmiştir.

¹⁶⁶ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile madde eklenmiştir.

¹⁶⁷ 29/11/2022 tarih ve 177507 sayılı OLUR ile geçici madde kaldırılmıştır.

¹⁶⁸ 17/09/2020 tarih ve 8416 sayılı OLUR ile Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ve Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Başvuru Değerlendirme Formu kaldırılmış, Yurt İçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu ve Yurtiçi Fuar Organizatör Kuruluş Sonuç Raporu Değerlendirme Formu eklenmiştir.

¹⁶⁹ 19/01/2021 tarih ve 542 sayılı OLUR ile Tablo 5 – Teknik Danışmanlık Hizmet Standartları Tablosu, Teknik Danışmanlık Hizmeti Sonuç Raporu ve Teknik Danışman/Teknik Danışmanlık Hizmeti Değerlendirme Formu eklenmiştir.

¹⁷⁰ 01/02/2023 tarihli ve 2023-03 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı Başvuru Formu, Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı İnceleme Formu, Yalın Dönüşüm Desteği Hizmet Sağlayıcı Taahhütnamesi; 04/05/2023 tarih ve 248299 sayılı OLUR ile Borç Taahhütnamesi eklenmiştir.

¹⁷¹ 25/05/2023 tarihli ve 2023-15 No'lu İcra Komitesi Kararı ve 30/05/2023 tarih ve 260546 sayılı OLUR ile İşletme Geliştirme Destek Programı Afet Dönemi Proje ve Yapım Maliyeti Desteği Tespit Formu eklenmiştir.